

NOWY DZIENNIK

Adres dla przesyłek pocztowych: Kraków, Skrytka 555.
Redakcja i Administracja: ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Redakcji 136-89, Administracji 102-79 (prenumerata),
206-70 (inseraty). Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630

15

4 Ł O S Z Y

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-iej do 1-iej w południe.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeratv uwidocznione na ostatniej stronie.

„Stokrotnie zwiększa nasze możliwości, kto szybko subskrybuje Pożyczkę Lotniczą”

Apel komisarza Pożyczki, gen. broni Leona Berbeckiego

Warszawa, 28. 3. PAT. Komisarz Pożyczki Państwowej, przeznaczonej na cele rozbudowy lotnictwa wojskowego i artylerii przeciwlotniczej gen. Berbecki wygłosił przez radio następujące przemówienie:

„Obywatele Niepodległej Polski.

Na rozkaz Wodza Naczelnego marszałka Śmigłego Rydza staję przed Wami jako mianowany przez ministra skarbu komisarz generalny Pożyczki Państwowej przeznaczonej na rozbudowę lotnictwa wojskowego i artylerii przeciwlotniczej.

Staję przed Wami, obywatele, z najserdeczniejszym żołnierskim apelem. Stało się niezbędnym dla Polski — rozbudować czołowy hufiec siły zbrojnej — najukochańsze dziecko całego społeczeństwa polskiego bez różnicy płci i wieku — lotnictwo wojskowe.

Ofiarny i bohaterki lotnik polski walczy bez ustanku nawet w czasie pokoju, walczy o zdobycie chwały polskiego imienia, walczy o panowanie Polski w nowym żywiole — przestworzach powietrznych.

Czy potrzeba wyliczać fakty? — Oto śmiały, szaleńczy prawie, lot mjr. Idzikowskiego, który ginie w walce o zwycięstwo nad szlakami powietrznymi północnego Atlantyku.

Wielokrotne zwycięstwa polskiego lotnika na międzynarodowych challenge'ach, stawiają przed oczy nasze bohaterki postacie kapitana Żwirki i inżyniera Wigury, jak również miłą żołnierską postać ppłk. Bajana.

Cichy i skromny, jak piosenka na jego cześć, ppłk. Skarżyński wlewa imię Polski zwycięstwem nad szlakami południowego Atlantyku na nikłej skorupce — sportowym samolocie R. W. D. — 5. Decyzja niezłomna, podjęta w cichości własnego wielkiego serca, dała Polsce wyczyn dotychczas nie powtórzony.

Odgałęzienie lotnictwa — lotnictwo balonowe daje zwycięstwo na zawodach o puchar Gordon Bennetta, gdzie znowuż podkreślają bohaterstwo polskie kapitanowie Hynek, Burzyński i Janusz.

Czyni te są tak świeże i tak głęboko zapadłe w dusze społeczeństwa naszego, że sami obywatele, uzupełnicie ten krótki, a tak w treść bogaty, szereg bohaterów.

Za życie pełnej bohaterskiej treści, za ciągłą ofiarność, za wstawienie imienia Polski, ojczyzna darzy miłością swoje dzieci — lotników.

Jak głęboka i wzruszająca jest ta miłość — niech dowiodą przykłady, które wam zacytuje:

Oto górnik Zagłębia Śląskiego, wydobywający z głębokiej sztolni węgiel dla Polski Jan Kusiński przed śmiercią przekazuje oszczędności całego swego życia, wynoszące 1000 złotych na rozbudowę lotnictwa.

Oto 9-letni Andrzej Rozecki umierając, przeznaczając wszystkie swoje oszczędności złożone na książeczce, a wynoszące 5 zł 70 gr. na budowę samolotów.

Oto włościanin z Polesia Jan Onisko zapisuje w testamencie swoje oszczędności wynoszące 100 złotych w 75 proc. na lotnictwo, a resztę na Polski Czerwony Krzyż.

Oto obecnie nie zaczęła się jeszcze subskrypcja na Pożyczkę Lotniczą, a już napływają zgłoszenia. W dwie godziny po komunikacie radiowym obywatele z Poznańskiego Helena i Aleksander Myszkowscy z Chwalibogowa podpisują deklarację na 20.000 złotych. Obywatel warszawski Henryk Kobyłański z ulicy Stalowej — 5.000 złotych.

Co godzina, co minuta napływają zgłoszenia listownie, telegraficznie, telefonicznie i osobiście.

Zasady pożyczki są tak obmyślane, aby dać możliwość wzięcia udziału wszystkim, bez różnicy stanu majątkowego, w tej wielkiej akcji dla wzniosłej sprawy obrony państwa. Zostały one szczegółowo podane w komunikatach radiowych, w artykułach prasowych, a w najbliższych godzinach będą rozplakutowane w całej Polsce. Nie będę ich zatem tutaj powtarzać.

„Bis dat qui cito dat” — mówi łacińskie przysłowie: Co znaczy: „podwójnie daje, kto daje szybko”. Przysłowie to, jeżeli chodzi o pożyczkę lotniczą ma daleko większe znaczenie. Podkreśli to następujący przykład: Przed dwoma laty na wystawie lotniczej urządzanej przez jedno z mocarstw zachodnich, przewodnik cudzoziemiec, oprowadzający gości z całego świata, kończąc swoje objaśnienie wykresów charakteryzujących stan polskiego lotnictwa, zwykle dodawał (jest to fakt historyczny, obywatele): „Przytoczone cyfry, mówiące o sile polskiego lotnictwa należy pomnożyć przez dwadzieścia, gdyż tego wymaga ofiarność, obowiązkowość i bohaterstwo lotnika polskiego”.

Jeżeli więc niezbyt entuzjastycznie nastrojony sąsiad moralne walory polskich pilotów ceni tak wysoko, to jasną jest rzeczą, że rozbudowa i pełne unowocześnienie lotnictwa, umożliwione dzięki szybkiemu pokryciu pożyczki,

ZAWIADAMIAM

że mięso z **UBOJU RYTUALNEGO** sprzedają we czwartek rano

כשר SCHÖNHERZ כשר
Kraków, Stolarska 9 — Rynek 12
(przechodnia brama) — TELEFON 170-87

stokrotnie wzmocni naszą siłę zbrojną w powietrzu. A więc nie dwa razy daje — kto szybko daje, ale stokrotnie zwiększa nasze możliwości ten, kto szybko zakupuje obligacje i bonny pożyczki lotniczej.

Polska zbroi się nie od dziś. Zbroi się od pierwszych lat swej niepodległości. Armia, jej wyposażenie techniczne, utrzymanie jej bojowego i patriotycznego ducha — to były największe troski Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Ciążar tych trosk przejął na siebie marszałek Śmigły Rydz. W ciągu ostatnich paru lat potencjał naszej obrony narodowej zwiększył się wydatnie i wzrasta z roku na rok. Złotówka w Polsce ma wielką wartość. Niezależnie od stałych wydatków z budżetu państwowego — na inwestycje obronne i związane z nimi w dużej części inwestycje ogólnogospodarcze, wydajemy z planu inwestycyjnego, z F. O. N., z sum zbieranych przez L. O. P. P. i innych społecznych, poważne sumy.

Rząd zmobilizował na inwestycje publiczne w 1936 roku 600 milionów złotych, w 1937 — miliard złotych, w 1938 — miliard sto milionów złotych. Jedna trzecia 3-letniego planu inwestycyjnego na lata 1939/41 mierzona wydatkami z tytułu ustawy inwestycyjnej wynosi dla roku bieżącego około miliarda dwustu milionów złotych, a więc już dwa razy więcej niż w 1936 roku.

Jest to znacznie więcej niż w latach największej koniunktury przedkryzysowej, kiedy to inwestycje pochłaniały około miliarda złotych. A przecież za każdy milion złotych można dziś wykonać co najmniej 30 proc. więcej niż w 1928 roku. Ktoś nie znający dokładnie naszych warunków nie zdaje sobie nawet sprawy, jak wielką wartość w Polsce reprezentuje każdy milion złotych. Suma jednego miliarda dwustu milionów złotych przewidywana jako wydatki inwestycyjne w roku bieżącym musi być wykonana, a może powinna być pomnożona. Musi być pomnożona zwłaszcza na rzecz tak ważną, jaką w ogólnym zagadnieniu obrony narodowej jest rozbudowa lotnictwa wojskowego i artylerii przeciwlotniczej.

To zadanie pozwoli wypełnić Pożyczka Obro-
(Dokończenie na str. 3-ciej)

NA SEZON WIOSENNY

poleca SPECJALNY DZIAŁ SKÓRZANY:

TOREBKI i RĘKAWICZKI

[garnitury] oryginalne modele.

JULJUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

NA POSTERUNKU:**Pożyczka, która będzie manifestacją**

(D. L.) KRAKÓW, 29 marca.

Gdyby chcieć pod wspólny mianownik podciągnąć istotny sens nastrojów i tendencji, przejawiających się w tej chwili we wszystkich sferach społeczeństwa w Polsce, poczynając od związków i zrzeszeń zawodowych, a kończąc na organizacjach politycznych, od PPS po przez Stronnictwo Ludowe do — Organizacji Syjonistycznej, należałoby stwierdzić, że nutą przewodnią wszystkich uchwał i rezolucyj, jakie w tej chwili dziejowych rozstrzygnięć zapadają, jest głębokie przywiązanie do armii polskiej i gotowość poniesienia największych ofiar życia i mienia dla obrony bezpieczeństwa i nienaruszalności granic Rzeczypospolitej przed jakimkolwiek zamachem z zewnątrz. Płyną szeroką strugą ze wszystkich sfer społeczeństwa — od najbogatszych do najbiedniejszych — hojne ofiary na F. O. N. Inwalidzi stwierdzają, że w razie jakiegokolwiek ataku, żaden z nich nie będzie zasłaniał się inwalidzką książeczką, i chwyci za broń. Zaledwie rozpisana została pożyczka wewnętrzna na cele rozbudowy polskich sił lotniczych, już wpłynęły pierwsze znaczne deklaracje, choć termin subskrypcji jeszcze się zaczął.

Co oznaczają wszystkie te objawy? Zda się, że nie odbiegniemy od prawdy, jeśli stwierdzimy, że w łonie społeczeństwa polskiego dokonała się w ciągu niewiele dni pod wpływem grożącego niebezpieczeństwa prawdziwa konsolidacja wewnętrzna, która spontanicznie objęła też 3-milionowe społeczeństwo żydowskie w Polsce — jedyną mniejszość narodową, której obce są jakiegokolwiek tendencje odródkowe, opanowaną wszelkimi uczuciami gorącego patriotyzmu państwowego. Życie przekreśliło wszelkie papierowe teorie i „tezy”. Hasło obrony narodowej jako najważniejszy postulat naszego życia zbiorowego, wysunięte trzy lata temu przez Naczelnego Wodza, nie mogło stać się monopolem jednego tylko ugrupowania. Objęło ono samorzutnie wszystkie sfery społeczeństwa. Dawne echa Nowosielec odezwały się w uchwałach Stronnictwa Ludowego, akcenty patriotyczne noszą rezolucje P. P. S., gotowość do bezgranicznych ofiar zgłaszają dzierżące rząd dusz w społeczeństwie żydowskim — organizacje syjonistyczne wszystkich kierunków i odcieni.

Ogół społeczeństwa solidaryzuje się najzupełniej z mocnym i stanowczym wystąpieniem oficjalnego organu sfer wojskowych, „Polski Zbrojnej”, która przed paru dniami pisała w związku z obecną sytuacją: „Nie przeraża Polaków ani ilość nieprzyjacielskich dywizji, ani czyjkolwiek tupet. Wierzymy bowiem, że ilość naszych własnych dywizji, ich sprzęt techniczny, ich duch bojowy i męska postawa całego narodu (rozumieamy ten wyraz w sensie państwowym. — Uw. Red. N. Dz.) najzupełniej wystarczą do zwycięstwa”.

Spółeczeństwo całe zdaje sobie też sprawę z konieczności nadludzkiego wysiłku, by w gigantycznym wyścigu zbrojeń, który nie od dziś obserwujemy w świecie, Polska zająć mogła pozycję godną jej mocarstwowego stanowiska. Wiemy jak potężne rozmiary przybierają budżety zbrojeniowe wielkich mocarstw, wiemy w szczególności, do jakich fantastycznych granic dochodzą budżety militarne — nigdy nie ujawniane — państw totalnych, wyruszających z tupetem na podbój świata, budżety, okupione głodem i niedostatkiem milionowych rzesz obywateli. Toteż ofiary całego społeczeństwa w Polsce muszą być naprawdę heroiczne, ażeby móc sprostać zadaniu, jakie nas czeka.

Rozpisana onegdaj wewnętrzna pożyczka państwowa na cele rozbudowy lotnictwa wojskowego, da wszystkim warstwom społeczeństwa sposobność bezpośredniego udziału w tym heroicznym wysiłku zbiorowym, który na tle sytuacji dzisiejszej jest nieodzowną

Król Polskich
Piosenkarzy**STEFAN BOBER**na czele znakomitej
orkiestry**OKEY BAND** od 1-go kwietnia w „CYGANERII”**Aktualne zagadnienia polityki rumuńskiej w oświetleniu min. Gafencu**

Bukareszt, 28. 3. PAT. Agencja Rador donosi: Minister spraw zagranicznych Gafencu złożył obszernie expose na temat polityki zagranicznej ostatnich trzech miesięcy. Minister przypomniał swoje wizyty w Białogrodzie i Warszawie oraz zebranie porozumienia bałkańskiego w Bukareszcie — wydarzenia, które zacieśniły węzły przyjaźni i przymierza tych krajów z Rumunią. W dalszym ciągu min. Gafencu dokonał przeglądu stosunków Rumunii z Niemcami, Włochami, Anglią, Francją i Z. S. R. R., zawiadamiając, iż w najbliższym czasie zawarty zostanie układ kulturalny z Francją. Minister podkreślił ważność wizyty premiera bułgarskiego w Ankarze, stwierdzając, iż jest ona dowodem, że wszystkie państwa bałkańskie zdają sobie sprawę z wspólnoty łączących je interesów. Na skutek rozwinięcia przez rząd rumuński w ostatnich czasach poważnej akcji dyplomatycznej,

wano rządowi węgierskiemu o zarządzeniach wojskowych rumuńskich, zwracając uwagę jego na pewne sprawy, łączące się z granicą rumuńsko-karpatorską. Węgierski podsekretarz stanu ministerstwa spraw zagranicznych podziękował posłowi Rumunii w Budapeszcie kilkakrotnie za pełne dobrej woli stanowisko Rumunii. Prócz tego podsekretarz stanu zapewnił, że artykuł „Pester Lloyd” oraz oświadczenie, ogłoszone przez radio węgierskie, w których zawarta była zapowiedź, że po zajęciu Rusi Podkarpackiej

rząd węgierski złoży deklarację, w sprawie uznania wszystkich granic państw sąsiednich,

mając na względzie ich czołowe interesy — odpowiadały zamiarom rządu węgierskiego, gdyż rząd węgierski postanowił ogłosić podobną deklarację. Dążymy w dalszym ciągu do umocnienia pokoju wśród narodów, lecz wobec mobilizacji węgierskiej poczyniliśmy odpowiednie zarządzenia wojskowe. Jeśli Węgry przeprowadzą demobilizację, wprowadzimy również ograniczenia w naszych przygotowaniach wojskowych.

Przechodząc następnie do układu ekonomicznego rumuńsko-niemieckiego min. Gafencu przypomniał następujące punkty: zawarty układ uwypukla pokojowe dążenia obu państw. W układzie wzięto pod uwagę istniejącą dla Rumunii konieczność utrzymania i rozwijania stosunków ekonomicznych ze wszystkimi państwami oraz ułatwienia możliwości wzmożenia wymiany jej towarów z zagranicą.

Układ przyczynia się do konsolidacji kraju przez wzmożenie zbrojeń, przez wzrost zaopatrzenia technicznego, przez rozwój klasy właścicielskiej i daje możliwość bronięcia i wmacniania niezależności kraju. Kończąc, min. Gafencu podkreślił konieczność zawarcia ogólnego układu w sprawie międzynarodowych zasad moralnych, bez których cywilizacja nie zazna pokoju. Najważniejszą rzeczą jest poszanowanie, należne spokojnemu rozwojowi narodowemu każdego kraju. Rumunia dowiodła już, że

zdecydowana jest z bronią w ręku bronić swych granic i swej niezależności.

O dobra te walczyć będzie aż do ostateczności. W ostatnich słowach min. Gafencu wyraził nadzieję, że ostatecznie zatriumfuje rozsądek kierowników państw.

KRAKOWSKA FABRYKA WĘDLIN RYTUALNYCH

כשר **A. S. SPIRA** כשר

KRAKÓW, KRAKOWSKA 5. — TELEFON 102-58.

FILIA: ZWIERZYŃCIECKA 14.

poleca po dniach bezmięsnych swoje pierwszorzędne wyroby po niskich cenach.

SALAMI כשר ש" פסח JUŻ DO NABYCIA

kryzys w Europie środkowej napotkał w Rumunii na sytuację skonsolidowaną.

Układy handlowe z Niemcami były rozpoczęte, węzły z przymierzonymi sąsiadami zacieśnione, a niebezpieczeństwo nacisku na granice rumuńskie o wiele mniejsze.

Nawiązując do mobilizacji armii węgierskiej i zajęcia Rusi Podkarpackiej, min. Gafencu przypomniał, że, kierując się uczuciem przyjaźni w stosunku do Polski i zrozumienia w stosunku do Węgier, dążących do wspólnej granicy

Rumunia okazała desintereseмент w tej sprawie.

Rumunia ustosunkowała się w konsekwencji negatywnie do propozycji Wołoszyna, dotyczących połączenia się z Rumunią. Chcieliśmy — oświadczył dalej min. Gafencu — w chwilach obecnego zamieszania podkreślić dobitnie zasadę, na której opiera się nasza polityka: „Nie bierzemy nic, co do nas nie należy, lecz bronimy i wzmacniamy to wszystko, co jest nasze”. Minister oświadczył, że zakomunik-

Wznowienie walk słowacko-węgierskich

Budapeszt, 28. 3. PAT. Urzędowo komunikują: Oddziały słowackie kontynuując atak w okręgu Kiskolon dnia 27 bm. w późnych godzinach popołudniowych otworzyły na ten teren ogień artyleryjski, w następstwie czego po stronie węgierskiej jeden żołnierz został zabity, a jeden ciężko ranny. Artyleria węgierska, odpowiedziaławszy ogniem, zmusiła artylerię słowacką do zaprzestania dalszego ostrzeli-

wania. Dnia 28 bm. o godz. 4.30 rano Słowacy zaatakowali straż obozową w okolicy gminy Bunkos. Atak odparto. Po stronie węgierskiej jest jeden zabity. O godz. 6.45 artyleria słowacka podjęła ogień artyleryjski na miejscowość Bunkos, w wyniku czego dwa domy spłonęły. Artyleria węgierska odpowiedziała ogniem. Około godz. 7.15 zapanował spokój.

koniecznością. W stopniu daleko większym jeszcze aniżeli pożyczki dotychczasowe, musi ona stać się spontaniczną manifestacją patriotyzmu i gotowości do ofiar ze strony wszystkich bez wyjątku warstw społeczeństwa w Polsce.

Wczorajsze przemówienie komisarza pożyczki gen. Berbeckiego, świadczy o tym, jak szeroki rezonans rozpisanie pożyczki wywołało wśród społeczeństwa. Wierzymy i jeste-

my przekonani, że pożyczka odniesie pełny i całkowity sukces i że osiągnie ona imponujące rezultaty finansowe, przekraczające znacznie sumę preeliminowaną. W szlachetnej rywalizacji o palmę pierwszeństwa w ofiarności weźmie też udział żydostwo polskie, które będąc świadome swych obowiązków wobec Państwa, nieraz już dawało dowody swego głębokiego patriotyzmu i hojności w ofiarach na cele państwowe.

Żydzi deklarują masowy udział w subskrypcji Pożyczki

**Odezwa Żyd. Koła Parlamentarnego do społeczeństwa
żydowskiego**

Warszawa, 28. 3. ŻAT. Żydowskie Koło Parlamentarne wydało następującą odezwę do społeczeństwa żydowskiego:

Żydowskie Koło Parlamentarne we wszystkich swoich deklaracjach podkreślało gotowość przeszło 3-milionowej ludności żydowskiej w Polsce do ponoszenia wszelkich ofiar na rzecz państwa, a w szczególności na rzecz wzmocnienia jego obronności i ugruntowania jego stanowiska mocarstwowego. W obliczu obecnych wypadków, rozgrywających się w najbliższym sąsiedztwie państwa, ta gotowość powinna się wyrazić bezpośrednim mocnym czynem. Państwo jest dobrem ogółu obywateli, wszyscy obywatele powinni stanąć do apelu w jego obronie.

Ludność żydowska walcząc o swe prawa nie daje się przez nikogo wyprzedzić w pełnieniu obowiązków wobec państwa. Rząd Rzeczypospolitej rozpiął pożyczkę w obronie Rzeczypospolitej. Żydzi! W pełnym poczuciu naszego związku z losami państwa i naszych obowiązków obywatelskich weźmiemy masowy i najbardziej wydatny udział w subskrypcji rozpisanej pożyczki. Żydowskie Koło Parlamentarne.

APEL GEN. BERBECKIEGO

(Dokończenie ze str. 1-szej)

ny Przeciwnotniczej, której rozpisanie rząd Rzeczypospolitej wczoraj postanowił.

Podobnie jak inne elementy obrony narodowej, również element obrony przeciwnotniczej pomnaża się z roku na rok, znajdując swój wyraz w nowych fabrykach samolotowych i zbrojeniowych i w rosnącej ilości produkowanego sprzętu. Plany w tej dziedzinie są wykonywane i wykonywane będą. Dzięki pożyczce będzie je można zwiększyć o co najmniej sto milionów złotych. Jestem pewien, że potrzeba ta zostanie pokryta z dużą nadwyżką.

W imieniu Wodza Naczelnego wzywam Was, obywatele Polski niepodległej, do zadokumentowania przed całym światem jedności w wysiłku dla obrony państwa.

Symbol jedności Państwa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Profesor Doktor Ignacy Mościcki niech żyje!

Symbol jedności siły zbrojnej Polski Wódz Naczelnym marszałek Śmigły Rydz niech żyje!

NARADY NA ZAMKU

Warszawa 28. 3. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś w obecności pana marszałka Śmigłego-Rydza, pana prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja Składkowskiego i wicepremiera inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego, którzy referowali o bieżących pracach rządu.

* * *

Warszawa 28. 3. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dniu wczorajszym p. marszałka Senatu Bogusława Miedzińskiego.

Szef O. Z. N. na Zamku

Warszawa 28. 3. PAT. Z okazji pierwszego zjazdu przewodniczących obwodów Obozu Zjednoczenia Narodowego, szef O. Z. N. poseł gen. Stanisław Skwarczyński przybył dziś na Zamek dla złożenia hołdu Panu Prezydentowi R. P.

Gen. Skwarczyński wpisał do księgi audyencyjnej co następuje:

„Pierwszy Zjazd przewodniczących obwodów Obozu Zjednoczenia Narodowego zwołany w dniu 28 marca 1939 r. składa Ci Panie Prezydencie Rzeczypospolitej wyrazy czci i hołdu z zapewnieniem, że Obóz Zjednoczenia Narodowego dołoży wszelkich starań dla jak największego wzmocnienia i ugruntowania potęgi państwa“.

**Spokojna przyszłość —
przez oszczędność w PPKO**

MADRYT ZAJĘTY BEZ STRZAŁU PRZEZ ODDZIAŁY GEN. FRANCO

Madryt 28. 3. PAT. O godz. 11-tej na balkonie pałacu rządowego wywieszono hiszpański sztandar narodowy. O godz. 14.45 radiostacja madrycka zakomunikowała, iż o godz. 12.30 wojska narodowe rozpoczęły wkraczanie do Madrytu przez most Toledo. O godz. 14-tej władze hiszpańskiego rządu narodowego przejęły władzę w mieście. Ludność ogarnięta jest entuzjazmem.

O godz. 15-tej radiostacja madrycka opublikowała następującą odezwę: „Wszelki opór jest obecnie daremny. Ponownie apelujemy do wszystkich, celem uniknięcia przelewu krwi. Możecie liczyć na sprawiedliwość wodza, który zawsze dotrzymuje słowa. Wzywamy republikanów do niezwłocznego poddania się“.

W Madrycie panuje całkowity porządek i spokój. Władzę w mieście objęli falangiści. Ludność Madrytu zdarła z murów plakaty, rozlepione za dawnego rządu oraz niszczy portrety Lenina i Stalina. Ulicom, przemianowanym przez poprzedni rząd na nazwy w rodzaju „Aleja Sowietów“, „ulica Lenina“ i t. p., przywrócono dawne nazwy.

Madryt 28. 3. PAT. Hiszpańskie wojska narodowe wkroczyły dziś do dzielnicy uniwersyteckiej, przekraczając linię barykad wzniesionych przez milicjantów. W usuwaniu barykad ludność Madrytu okazała spontaniczną pomoc. O godz. 13-tej radiostacja madrycka została przejęta przez władze narodowe. Dotychczas wkraczanie wojsk narodowych odby-

wa się bez wystrzału. Jednocześnie wojska narodowe wkroczyły, nie napotykając na opór, do dzielnic Cuesta, Perdices i Barrios Bajos.

Jako jedyne przedstawiciel rady narodowej w Madrycie został Julian Besteiro, który ma przekazać władzę wkraczającym wojskom narodowym.

Walencja 28. 3. PAT. Przybyli tu z Madrytu członkowie rady obrony narodowej, którzy natychmiast zebraли się na posiedzeniu pod przewodnictwem gen. Miaja.

* * *

Burgos 28. 3. PAT. Hiszpańskie wojska narodowe kontynuują natarcie na odcinku Cordoby i zajęły m. Adamuz, biorąc do niewoli 5 tysięcy jeńców.

Sprawa powrotu b. więźniów brzeskich Wyjaśnienie agencji półrządowej

Warszawa, 28. 3. (Sin) Półrządowa agencja prasowa „Iskra“ podaje: Do konsulatu polskiego w Pradze zgłosił się Władysław Kiernik poszukiwany przez władze prokuratorskie z powodu uchylania się od odbycia kary. Następnie stawił się również były poseł Bagiński i b. poseł Wincenty Witos. Aczkolwiek dobrowolne zgłoszenie się wymienionych do dyspozycji władz polskich po 5-letnim okresie uchylania się od odbycia kary nastąpiło w związku z licznymi aresztowaniami, jakie ostatnio miały miejsce wśród obcokrajowców na tere-

nie Czech, to jednak wyrażenie chęci powrotu do kraju i podporządkowanie się konsekwencjom wyroku sądowego nie może pozostać bez wpływu na stanowisko właściwych instancji państwowych w stosunku do terminu odbywania przez wymienionych wymienionej kary podobnie, jak to miało miejsce z Adamem Pragerem, który skazany w procesie brzeskim uchylił się od odbycia kary, po czym zgłosił się dobrowolnie i po odsiedzeniu części kary został zwolniony przedterminowo.

Premier — gen. Czernius, wicepremier — Bizauskas, sprawy wewnętrzne — gen. Skuczka, sprawy zagraniczne — dotychczasowy minister spraw zagr. Urbszys, minister obrony krajowej — dotychczasowy minister gen. Mustelkis, oświata — dr. Bitras, rolnictwo — Krikszczunias, finanse — Suktus, komunikacja — dotychczasowy minister Germanas, sprawiedliwość — Tomaszaitis.

Udział w gabinecie Bistrast i Bizauskasa, należących do chrześcijańskiej demokracji oraz Krikszczunasa i Tomaszaitisa lewicowych ludowców, nadaje nowemu gabinetowi charakter rządu koncentracji narodowej.

O godz. 18-tej nowy gabinet przedstawił się Sejmowi.

Rząd koncentracji narodowej na Litwie

Kowno 28. 3. PAT. Premier gen. Czernius utworzył nowy gabinet litewski. Lista nowego rządu zatwierdzona przez prez. Smetonę jest następująca:

Uciekinierzy z armii czeskiej w Krakowie

Wczoraj przybyli do Krakowa jeden oficer i sześciu żołnierzy narodowości węgierskiej, którzy zbiegli z armii czeskiej. Uciekinierzy przybyli do Krakowa w mundurach. Zaopiekował się nimi tutaj konsul węgierski.

PRZEGLĄD PRASY**Powrót**

W związku z powrotem Władysława Kiernika, Kazimierza Bagińskiego i zapowiedzianego powrotu Wincentego Witosa pisze p. M. Niedziałkowski w „Robotniku“:

Kwestia powrotu tych trzech ludzi jest kwestią nie tylko polityczną, ale i kwestią imponderabiliów. Wracą b. premier Rządu Obrony Narodowej z r. 1920 i przywódca bezsporny dużego odłamu chłopów polskich.

Jak będzie przyjęty na polskiej granicy?

Myślę, że powinny tu rozstrzygać dwa czynniki: poczucie chwili i poczucie taktu. Nie wiem, jak postąpią polskie władze państwowe. Chcę wierzyć, że postąpią rozumnie. Przypominam sobie tylko słynny aforyzm Talleyranda:

„Poczucia chwili i poczucia taktu niepodobna ludzi nauczyć; to są wartości urodzone; albo są, albo ich nie ma“.

Sądzę, że te wartości w Polsce istnieją... wbrew „Kurierowi Poranemu“.

To „wbrew „Kurierowi Poranemu“, jest echem wystąpienia tego organu Ozonego, który przeważnie zaatakował b. pos. Wł. Kiernika.

Zagadka Słowacji

P. Ksawery Pruszyński, który za swoje sprawozdanie ze Słowacji, był przedmiotem ataków hitlerowskiego organu „Völkischer Beobachter“ pisze obecnie o zagadce nowej Słowacji na łamach „I. K. C.“ Autor zwraca uwagę na rabunkową politykę, jaką uprawia okupacyjna armia niemiecka na Słowacji. Okazuje się, że wszystkie urządzenia przemysłowe są rozmontowane i wywożone. P. Pruszyński pisze:

Przypominało to najzupełniej czasy okupacji Królestwa Kongresowego, gdy z Łodzi, Warszawy, Białegostoku, wywożono do Niemiec wszystko, co się dało wywieźć, aż do urządzeń fabrycznych. Ciekawe, że ksiądz Tiso, który w listopadzie podnosił tak energiczne sprzeciwy, gdy Czeši próbowali wywieźć swe własne mienie, teraz nie dostrzega tej iscie rabunkowej gospodarki. Ciekawe, że nowi redaktorzy „Słowaka“ milczą o tym, jak i milczy „Słoweńska Prawda“, jak milczy obecny organ Hlinkowych Gard. A przecież te piękne zaczątki krajowego przemysłu wywozi się na Zachód w tych ciężarówkach otoczonych patrolami na motocyklach...

A omawiając działalność przywódców Słowacji pisze autor:

Być może, że czar własnego sztandaru, urok ministerialnych limuzyn i splendorów urzędowania, przesłonił rolę jaką odgrywa w Bratysławie Gestapo, rezydujące w tym samym hotelu Carlton, w którym schodzą się na posilki i długie rozmowy towarzysze księdza Tiso. Być może, że upaja ich to do tego stopnia, że grabież przemysłowego mienia słowackiego z doliny Wagu wydaje się im drobnostką, a fakt, że składy żywności i towarów wyczerpały się tu znacznie szybciej niż na bogatej ziemi czeskiej, jest dla nich fraszką wobec wielkiego dzieła „samodzielnosci“!

Uzupełnieniem tych faktów jest relacja korespondenta Katolickiej Agencji Prasowej (KAP), która pisze:

W Bratysławie i na prowincji słowackiej działa policja „Gestapo“ i pełnią służbę agenci SS. Wszystkie komunikaty dla prasy słowackiej są przysyłane w centralnym biurze prasowym, działającym pod nadzorem berlińskiego „D. N. B.“. Centrala ta nadaje właściwie cały kierunek prasie, pouczając ją, o czym jej wolno pisać i czego ma się wystrzeżać. W prasie tej pełno pochlebstw dla Führera oraz pochwał dla rządów partii nazistów. Co za ironia, ta sama prasa katolicka, bo innej nie było u „hlinkowców“, która niedawno jeszcze podawała wiadomości o okrutnym prześladowaniu religii i Kościoła w Niemczech, dziś — w najwyższych słowach uznania przedstawia reżim nazistowski i jego dobrodziejstwa. A już widać oznaki „kulturkampfu“ i na Słowacji. „Gestapo“ nakazuje zawieszanie chorągwie ze swastyką na kościołach i plebaniach, wśród ludu kolportuje się książki i broszury, zohydzające Kościół, duchowieństwo, Papieża...

Ale ktoś zapyta, jak to się mogło stać, aby katolicki, jak ks. dr. Tiso, mógł jechać

NA HORYZONCIE POLITYCZNYM**Włochy żądają Dżibuti**

Od kiedy „gniew ludu“ włoskiego postawił na porządku dziennym sprawę rewindykacyjną włoskich wobec Francji, na pierwszym planie znalazło się zagadnienie portu w Dżibuti. Przez dłuższy czas sfery oficjalne we Włoszech nie oświadczały się wyraźnie, manifestowały tylko tłumy, a prasa wtórowała im składowo, rzucając coraz to nowe nazwy wysp i miast, znajdujących się w obrębie imperium francuskiego. Raz wymieniano Niceę, innym razem Korsykę, ale Dżibuti figurowało zawsze i wszędzie.

Autorytatywne sformułowanie żądań przez Mussoliniego ostatecznie zakończyło serię domysłów. Wiadomo już, do czego Włochy nie rozszczą sobie pretensji. Wiadomo też, że zagadnienie portu abisyńskiego Dżibuti wysunięte zostało we formie zasadniczej i stanowczej.

Chodzi właściwie o linię kolejową, biegnącą z Dżibuti do Addis Abeby. Cesarzowi Menelikowi przypisać należy inicjatywę budowy tej linii, która biegnie na przestrzeni 783 km. wzdłuż terytorium włoskiego, a zarządzana jest przez francuską spółkę akcyjną p. n. „Compagnie du Chemin de Fer Franco-Ethiopien“. Kiedy dnia 7 stycznia 1935, na mocy układu Laval—Mussolini, Francja zgodziła się na większe uprawnienia dla Włochów zamieszkałych w Tunisie, przyznano Italii znacznie większy udział w akcjach towarzystwa kolejowego, pod którego nadzorem znajduje się wspomniana linia Dżibuti—Addis-Abeba. Wobec zmienionych jednak warunków, Mussolini uważa, że te ustępstwa nie mogą całkowicie zaspokoić pretensyj Imperium włoskiego.

Prace około tej kolei rozpoczęły się w r. 1894, kiedy cesarz Menelik udzielił szwajcarskiemu inżynierowi Ilg i Francuzowi Chefneux koncesji do budowy trasy kolejowej, prowadzącej do stolicy kraju. W związku z tym powołano do życia w r. 1896 spółkę akcyjną „Compagnie Imperiale des Chemins de Fer Ethiopiens“, rozporządzającą kapitałem 4 milionów franków. Wkrótce jednak wyłoniły się różnego rodzaju trudności natury finansowej, tak, że trzeba było koniecznie czynić starania o nowe kredyty i zdobyto je istotnie od towarzystwa angielskiego „Ethiopian Railway Trust“, które udzieliło pożyczki w wysokości 3 milionów franków. Anglia wówczas próbowała swe wpływy w cesarstwie abisyńskim. Na skutek tego rząd francuski postanowił zainteresować się planami francuskiego towarzystwa kolejowego w Abisynii, obiecując subwencję na lat 15 w wysokości pół miliona franków rocznie. Subwencja ta miała być obrócona na pokrycie odsetek z zaciągniętych pożyczek.

Mimo tej pomocy ze strony rządu francuskiego, sytuacja stawała się z każdym rokiem bardziej krytyczna, tak że w r. 1907 doszło do zlikwidowania towarzystwa, które w międzyczasie wybudowało linię kolejową aż do Dire Daua łącznej długości 300 km. Miejsce tego rozwiązane towarzystwa zajęła „Compagnie du Chemin de Fer Franco—Ethiopien“, a rząd francuski przejął gwarancje za regularne spłacanie odsetek. W ten sposób do r. 1916 wybudowano dalszych 483 km., a dnia 7 czerwca 1917, a więc 20 lat po rozpoczęciu prac, linia Dżibuti—Addis Abeba mogła być oddana do użytku.

W projekcie, zatwierdzonym przez cesarza Menelika, ustalono, że linia ta zostanie przedłużona w dalszym ciągu poprzez prowincję Kaffa aż do Białego Nilu. W ten sposób chciano z jednej strony połączyć urodzajną zachodnią część Abisynii ze stolicą i z portem, z drugiej strony zaś zamierzano do skrócenia szlaku handlowego, którym dotąd szedł eksport z centralnego Sudanu i terytoriów położonych nad Górnym Nilem okrężną drogą przez port Sudan i Mombasę — przez skierowanie go na Dżibuti. Kiedy jednak z końcem ub. wieku na skutek rozbieżności interesów między Francją i Anglią doszło do zatargu, który osiągnął swój punkt kulminacyjny w incydencie Fachody, musiano zrezygnować z tego planu. Na mocy układu zawartego w r. 1916 zachodnia Abisynia została ostatecznie włączona do angielskiej sfery interesów.

Po okupacji Abisynii przez wojska włoskie, linia kolejowa prowadząca z Addis Abeby do Dżibuti, przybrała na znaczeniu. Wzniósł się ruch towarowy szczególnie ze względu na to, że Włochy eksploatują zdobytą prowincję i wywożą różne towary do metropolii. Ponieważ zaś cały ten eksport kierowany być musi na Dżibuti, koszty wywozu kształtują się bardzo wysoko, ze względu na cła i opłaty, jakie uiszczać się musi na granicy francuskiego Somalii. To samo zresztą odnosi się do towarów importowanych z Włoch do Abisynii, które również podlegają oceniu.

Żądanie Włoch idzie zatem w tym kierunku, aby przyznano im strefę wolnocłową w porcie Dżibuti. Mussolini wprawdzie nie sformułował wyraźnie swych postulatów, ale z dotychczasowych wynurzeń prasy włoskiej można wywnioskować, że postulaty wysunięte pod adresem Francji w sprawie Dżibuti, zmierzają do zwolnienia importu i eksportu włoskiego od specjalnych opłat uiszczanych dotychczas na rzecz skarbu francuskiego.

L. W.

do Berlina i dobrowolnie oddawać kraj katolicki w ręce otwartych wrogów Chrystusa i Kościoła? Czy to nie policzek dla duchowieństwa i świeckich katolików niemieckich, którzy uginają się pod brzemieniem walki z reżimem nazistowskim i po bohatersku znoszą wszystkie cierpienia i prześladowania za wiarę? Krok ks. Tisy oczywiście wywołał zdumienie u wszystkich katolików świata. Nawet prasa innowiercza tym się gorszy. Można go wytłumaczyć tylko całkowitą naiwnością polityczną i nieprzygotowaniem do tej roli historycznej, jaką mu przypadło pełnić. Oczywiście dostał się w ręce ludzi zaprzędanych Niemcom i niewątpliwie jak kardynał Innitzer będzie gorzko już nie żałował swego nierozważnego a tak zgubnego dla Słowacji czynu.

W sprawie Słowacji jesteśmy świadkami dość niezwykłego zjawiska. W ciągu krótkiego czasu zmieniły się uczucia od serdecznych powitań i entuzjazmu do surowej krytyki i potępienia. Warto by dociec, kogo właściwie serdecznie witano w sierpniu ub. roku, kiedy w honorami przyjmowano deklarację słowacką: przedstawicieli ludności słowackiej czy też, jak pisze KAP, „ludzi zaprzędanych Niemcom“.

Przeciw plotce

Jedno z pism warszawskich potępiło wszelkie plotki na temat jakichś wypadków w Bogumi-

nie, stwierdzając, że są one wyssane z palca. Na temat plotek, które obecnie są bardzo popularne, pisze „Czas“:

„Nie wolno dawać wiary byle bredni, którą nam byle kto przynosi. Społeczeństwo winno wydobyć z siebie jak najwięcej rozsądku. Z drugiej jednak strony czynnik, informujące prasę, a przez nią szeroki ogół, winny tej prasie dostarczać szybko i możliwie obficie wszelkie informacje. Będzie to sposób najlepszy tępienia szkodliwych bredni“.

Szybka i obiektywna informacja to niewątpliwie najlepszy sposób tępienia szkodliwych bredni, ale w tej dziedzinie pozostaje jeszcze wiele do życzenia. Na razie słuszność ma świetny satyryk-poeta p. Światopełk-Karpiński, gdy pisze:

Niewidzialna ręka motek,
Dziwnych plotek przędzie,
Szumi miasta kołowrotek
„Co to będzie?“, „co to będzie?“

Po kawiarniach jakże gwarno,
Ileż pism szeleści,
Piją czarno, widzą czarno
I zmyślają wieści...

Wszyscy są wtajemniczeni!
Každy ci wyjaśni
Co się znów z kolei zmieni
W tym tygodniu właśnie...

(Ro)

Dziś i jutro historii

Walka o dziedzictwo po Habsburgach

Federacja i samostanowienie

Omawiając przed kilkoma dniami sytuację międzynarodową po ostatnich dziejowych wydarzeniach, uczyniło wileńskie „Słowo” bardzo trafne spostrzeżenie, że cechą zasadniczą rozgrywki międzynarodowej w 19 stuleciu była walka o spadek po cesarstwie Ottomańskim, podczas gdy wiek 20 stoi pod znakiem zmagania o spadek dziejowy po monarchii habsburskiej. Spadek poturecki został po szeregu wojen i traktatów rozparcelowany między szereg niepodległych państw bałkańskich, które z kolei stały się terenem zmagania dwóch imperializmów: rosyjskiego i habsburskiego. Zmaganiem tym przypatrywała się Wielka Brytania, biorąc w nich od czasu do czasu czynny udział wtedy, gdy chodziło o zabezpieczenie cieśnin czarnomorskich przed hegemonią jednego z mocarstw i o zapobieżenie czyjejkolwiek hegemonii na drodze lądowej do Indii. Monarchia habsburska dała basenu naddunajskiemu — jedność gospodarczą. W ostateczności jednak okazała się wola na rodów naddunajskiego basenu do samodzielnego życia państwowego i narodowego silniejsza, od gospodarczych względów, które narzucały temu regionowi Europy konieczność daleko idącej kooperacji jego poszczególnych części w ramach jednego obszaru celnego, czy w ramach ustroju federacyjnego, uwzględniającego ekonomiczną współzależność poszczególnych ludów i organizmów na rodowo - gospodarczych tego obszaru. Nie można powiedzieć, by twórcy traktatów pokojowych nie zdawali sobie sprawy z tego stanu rzeczy, jednakże w chwili negocjowania tych traktatów konieczność wytyczenia granic, odpowiadających narodowym aspiracjom długo ciemiężonych ludów okazała się silniejsza.

Niemniej już wkrótce potem zostały wszczęte próby „uporządkowania” tego regionu i scharmonizowania odśrodkowych tendencji poszczególnych państw (idea samostanowienia działa wszak z natury rzeczy odśrodkowo) z pewnymi koniecznościami federacyjnego ukształtowania tego regionu. Wysiłki przedsięwzięte w tym kierunku, to jedna z naj-

ciekawszych kart powojennej dyplomacji europejskiej, która przez 20 lat nie mogła się uporać z habsburską masą spadkową.

Polityka i gospodarstwo

Odwieczna zasada „politique d'abord” naprzód polityka potem gospodarka, wykazała na przykładzie naddunajskiego basenu swą nieprzemijającą aktualność historyczną. I ile króć względy natury ekonomicznej, zwłaszcza w okresie światowego kryzysu gospodarcze-

go, nakazywały poszczególnym organizmom narodowo - gospodarczym tego regionu szukać dróg i metod kooperacji, będącej naturalną konsekwencją gospodarczej współzależności, tyle razy przeciwstawiały się tym wysiłkom momenty natury politycznej tj. wzajemna nieufność państw sukcesyjnych, niezasypana przepaść między zwycięzcami i zwyciężonymi, oraz dążenia wielkich mocarstw europejskich, które w chaosie naddunajskim szukały dla siebie klienteli politycznej, na której mogłyby one oprzeć swą hegemonię.

Mała ententa, narzędzie polityki francuskiej, nie była bynajmniej jednością gospodarczą i została ukonstytuowana na zasadach czysto politycznych. Dopiero w latach 1933 i 1934 zostały podjęte próby ekonomicznego zespolenia państw M. E. — dopiero wtedy, gdy nad Dunajem ukazało się już groźne widmo brunatnej — Mitteleuropy. U podstaw tego ugrupowania regionalnego leżała bowiem w pierwszym rzędzie wspólna obawa jego członków przed: „Anschlusssem”, restauracją Habsburgów i węgierskim rewizjonizmem. W szczególności obawa przed Habsburgami kazała Beneszowi i Titulescu przeciwstawić się ich restauracji nawet w tym okre-

sie, gdy było oczywistym, że jedynie Habsburg we Wiedniu i... w Budapeszcie będzie stanowił przeciwwagę — dla Hitlera. Jeszcze silniejszą były te obawy w Jugosławii, która miała w pamięci parcie Habsburgów ku Adriatykowi. Na tym przykładzie widzimy natomiast, jak polityczne obawy i historyczne reminiscencje przeciwstawiały się możliwościom ekonomicznego uporządkowania habsburskiego dziedzictwa, nie ulega bowiem wątpliwości, że idea habsburska, wolna od imperialistycznych naleciałości Aerenthalów i Berchtoldów, była ideą ekonomicznej jedności naddunajskiego basenu.

Nie lepsze były losy t. zw. protokołów rzymskich, które z kolei były próbą podważenia francuskiej hegemonii nad Dunajem i rozzerwania francuskiego systemu sojuszy przez

podsyłanie węgierskiego rewizjonizmu i austriackich marzeń legitymistycznych. Preferencje celne między Włochami, Austrią i Węgrami nie spełniły swego zadania, ponieważ objęte nimi organizmy gospodarcze nie uzupełniały się wzajemnie, co jest jednak niezbędnym warunkiem należytego funkcjonowania tego rodzaju regionalnych porozumień.

Wyłączny pretendent do spadku

Znane są wypadki, które doprowadziły do upadku obu tych systemów konkurencyjnych których tendencje wzajemnie się krzyżowały i neutralizowały. Były przedsięwzięte próby scharmonizowania obu tych systemów na dwóch konferencjach w Stresie, temu samemu celowi miał również służyć t. zw. plan Hodży, będący znów próbą przywrócenia a raczej zreorganizowania gospodarczej jedności naddunajskiego basenu „we własnym zarządzie”, tj. z wyeliminowaniem przeciwnych interesów politycznych wielkich mocarstw. Sankcje antywłoskie położyły ostatecznie kres tym wysiłkom, doprowadzając do utworzenia „osi” Rzym — Berlin i do całkowitego „przewrotu aliansów” europejskich

DORIS LESLIE

AROMAT

Autoryzowany przekład Stelli Landy-Feldhornowej

40)

— Jest nieodrodną córką swego ojca, — brzmiała potępiająca odpowiedź Miss Foley. — Zawsze była do niego podobna.

Emilia odpowiedziała cierpko, że z tego należałoby się tylko cieszyć. — Doprawdy, Arabello, mówisz niesłychane rzeczy. Gdybym cię tak dojrze nie znała, obraziłabym się. Chyba nie myślisz poważnie o tym, by nas opuścić! Uważam, że postępujesz względem mnie niesprawiedliwie. Czy to moja wina, że Kasia szaleje? I dlaczego właściwie biedna, mała Georka ma cierpieć za swoją siostrę? Twój obowiązek wobec niej nie jest jeszcze spełniony.

Panna Foley stwierdziła, że ma obowiązki jedynie wobec swego Stwórcy i postawiła Georkę w kącie za bazgranie karykatur na tabliczce.

Emilia wybuchła płaczem, Georka chichotem, bowiem scena wydała jej się niezmiernie zabawna. W tej samej chwili pojawiła się Katarzyna. Biegła właśnie na górę, by sprawdzić w leksykonie wysokość opłaty celnej za tytoń w roku 1850 i została wciągnięta w sam środek awantury.

Matka prosiła i błagała, zaklinała ją, by porzuciła swoje niegodne, głupie urojenia. Panna Foley zapowiadała jej ponurą przyszłość, o ile nie zawróci z niebezpiecznej drogi, a Georka wyszła z kąta i zaczęła rysować brzydkie podobizny rozkrzyczanej panny Foley.

Katarzyna broniła się dzielnie. Przecież postępowaniem swym nie krzywdzi nikogo. Nie można nazywać uczciwej pracy niegodnym zajęciem. Ojciec pozwolił jej, by mu pomagała w biurze, ośmiela się więc przypuszczać, że prócz ojca nikogo to nie powinno obchodzić.

Emilia skarciła córkę za zuchwałość, a Miss Foley wyraziła obawę o los istoty tak zatwardziałej i upartej. O ile Katarzyna nie zmieni swego postępowania — możnaby je szczerze nazwać postępowaniem bezwsty-

dnym — panna Foley będzie zmuszona unikać jej towarzystwa — to znaczy o tyle, o ile to będzie możliwe pod jednym dachem. Będzie nadal uczyła Georginię — tylko dzięki przywiązaniu, jakie ma dla ich drogiej matki — do Katarzyny jednak nie odczwie się nigdy więcej.

Przyznać trzeba, że z wyjątkiem jednego wypadku dotrzymała obietnicy.

Nastrój w mieszkaniu nad sklepem był bardzo napięty, kiedy Edward wrócił pewnego wieczoru z biura uskarżając się na dreszcze. Przy kolacji napił się gorącego rumu z wodą zamiast wina. Emilia kazała Ellen zapalić w sypialni i naparzyła Edwardowi rumianku. Edward wypił niechętnie, stwierdził, że napar cuchnie siano i oświadczył, że przeleży jutrzejszy dzień, by się wyleczyć z kataru.

— Kasiu, — zwrócił się do córki, — będziesz się jutro musiała zająć biurem. Tring umówił się z kimś na rano, masz więc sposobność pokazania, co umiesz. Możesz porozmawiać w moim zastępstwie z pewnym jegomościem, który przyjechał z Madras. Pisze mi, że przywiózł jakiś specjał. Bóg wie co to takiego. Wystuchaj, co ci powie. Powtórzysz mi potem całą rozmowę. Nie zobowiązuj się do kupna, bez względu na to, co ci zaofiaruje! Bądź uprzejma! Nazywa się Ralli. Teraz już wiesz wszystko.

Jak się okazało pan Ralli był oświatowym człowiekiem o czekoladowej cerze, o czarnych aksamitnych oczach i złotych białkach. Nosił obcisły, niegdyś czarny żakiet, pozieleniał ze starości, jaskrawo czerwony krawat oraz melonik, który zapomniiał zdjąć, wchodząc do biura. Sunął boczkiem do Katarzyny siedzącej za biurkiem, uśmiechał się i kłaniał, szurgając nogami i zacierając rękę. Katarzyna miała ochotę poprosić go, by usiadł i uspokoił się.

Przybysz wymawiał z cudzoziemską wyrazami.

Z chwilą gdy Włochy przeszły z koncepcji polityki naddunajskiej na koncepcję imperialno - śródziemnomorską, a remilitaryzacja Nadrenii i wojna hiszpańska zmieniły gruntownie warunki bezpieczeństwa i polityki kontynentalnej Francji, zgłosiła Trzecia Rzesza Adolfa Hitlera swe wyłączną prawa do — habsburskiego dziedzictwa naddunajskiego. Te swoiście pojęte „prawa” nie opierały się bynajmniej na tytułach historycznych ani oczywiście etnicznych. Przez pewien czas wysuwała Rzesza ze względów czysto taktycznych zasadę samostanowienia, uważając ją za odpowiednio działający argument (iła pewnej grupy zachodnio - europejskich polityków. Czechosłowacja wykazała zakłamanie tej argumentacji po stronie tych, którzy się nią posługiwali i naiwność tych, którzy na lep tej taktyki poszli.

Dziś i jutro historii

Dzisiaj nie ulega już dla nikogo wątpliwości, że jedyną podstawą niemieckiej polityki w regionie pohabsburskim jest czysta, niczym nie skażona koncepcja imperialistyczna. Jest ona nienagannie konsekwentna w swym planie i w środkach jego realizacji i tą niecofającą się przed niczym konsekwencją przewyższa ona przedwojenną, hohenzollernowską ideę „Mitteleuropę”. W tej chwili brązowy pretendent do habsburskiego dziedzictwa wyeliminował już wszystkich konkurentów nie tylko Francję, lecz również i — swego partnera z „osi” tj. Włochy. A gdy po arceksji Czech i Moraw Virginio Gayda w smętnym artykule wywodził, że w historii istnieje nie tylko „dzień dzisiejszy, lecz również i jutro”, to w tym stwierdzeniu była zarazem zawarta całkowita rezygnacja z nie tak dawnych jeszcze aspiracji do wykrojenia sobie z podhabsburskiej masy spadkowej — pokaznego udziału. Adolf Hitler rozbił nie tylko oba przeciwstawne dotychczas systemy polityczne tj. francuski i włoski, lecz również zlikwidował za jednym zamachem habsburskie widmo restauracyjne, rewizjonizmowi węgierskiemu zakreślił zaś tego rodzaju wąskie granice, które odpowiadają każdorazowym interesom niemieckiej racji stanu (widzimy to na przykładzie wzajemnych stosunków węgiersko-słowacko-rumuńskich).

Dzisiaj Trzecia Rzesza organizuje na swój sposób ekonomiczną strukturę krajów habsburskiej pałeczki. Czy ta organizacja jest cstateczna? Ma rację Virginio Gayda mówiąc, że historia ma także swój dzień jutrzejszy. Czy brunatny imperializm potrafi rządzić w kasenie naddunajskim z zapoznaniem zasady samostanowienia narodów, którą sam w pewnym, dogodnym dlań momencie w tak gwałtowny sposób rozpałił? Niewdzięczna jest dziś rola politycznych wróżbitów, ale niemniej należy liczyć się z tym, że zasada samostanowienia spleta brunatnemu imperializmowi niejedną jeszcze niespodziankę, w rodzaju tych, które spletała imperializmowi habsburskiemu. Gdy bowiem obecna polityka hitlerizmu zmierza niewątpliwie do zorganizowania ekonomicznej jedności basenu naddunajskiego, to jednak cena, którą płać ludz tego regionu jest zbyt wysoka, ceną tą jest — wolność.

Z. R.

Komisja Mandatowa Ligi Nar.

Genewa 28. 3. ZAT. Ze względu na odroczenie ogłoszenia Białej Księgi brytyjskiej w sprawie przyszłej polityki palestyńskiej jest mało prawdopodobne zwołanie nadzwyczajnej sesji Komisji Mandatowej. Na swej sesji styczniowej Rada Ligi, jak wiadomo przyjęła do wiadomości oświadczenie przedstawiciela Anglii w sprawie konieczności zwołania sesji Komisji Mandatowej jeszcze przed majem br., tak aby majowa sesja Rady mogła już, na podstawie raportu komisji, ustalić stosunek Ligi do przyszłej angielskiej polityki palestyńskiej. Wobec krótkiego czasu zwołania sesji nadzwyczajnej zdaje się być wykluczone, w kołach natomiast dobrze poinformowanych sądzą, że będzie możliwe zwołanie takiej sesji już po sesji zwyczajnej, która się rozpocznie w dniu 1 czerwca, jeśli do tego czasu sekretariat Ligi otrzyma wszystkie konieczne materiały, doty-

Nowy Lawrence w „pustyni śmierci”

NIEBIESKOOKI LAWRENCE

(N) Wśród szczepów arabskich na pustyni znowu rozwija swą działalność tajemniczy wysłannik Wielkiej Brytanii. Ubrany w strój arabski, konferuje z naczelnikami szczepów i z wybitniejszymi Arabami. Podobnie jak Lawrence swego czasu, budzi on zaufanie wśród dzikich na poły plemion, nie jest jednak, jak Lawrence, człowiekiem wojny, nie przyszedł tutaj po to, aby wzniecić zamieszki; pragnie przede wszystkim pokoju. Jest to wysoki blondyn, o niebieskich oczach. O tych oczach wyraził się niegdyś Churchill: „Są to najprostsze oczy, jakie kiedykolwiek widziałem w życiu”. Człowiek ten nazywa się Harold Ingrams, wędruje po pustyni w towarzystwie żony — przyświeca im bowiem wspólny cel.

„PUSTYNIA ŚMIERCI”

Przed pięciu laty, Ingrams był urzędnikiem brytyjskim w Adenie. W okolicy Adenu nad brzegiem morza rozpościera się pustynia, znana pod nazwą „pustyni śmierci”. Mało kto wie, co w tej pustyni właściwie się dzieje. Obecnie mieszka tam 300.000 Arabów, pochodzących z rozmaitych szczepów. Część żyje z grabieży i rabunku, reszta — to rolnicy i hodowcy wonnych drzew, których kora od wieków służy za kadzidło w kościołach.

Ta połać ziemi przyciągnęła uwagę Ingramsa i jego żony, którzy w r. 1934 tam się udali. Smutny widok przedstawił się ich oczom: ziemia jest kamienista i nieurodzajna, a poza tym zniszczona wskutek ciągłych

**PŁASZCZE I PELERYNY
DESZCZOWE
PRZEMYSŁ LINOLEUM
KRAKÓW RYNEK GŁ. 10**

walk między szczepami. Już od setek wieków 1200 drobnych szczepów arabskich prowadzi z sobą nieustanną walkę. Wśród miejscowej ludności zakorzenione jest stare prawo zemsty krwi, panuje tam nigdy nie wygasająca wzajemna nienawiść. Okopy wojenne łączą całe wsie. Większa część gleby leży odłogiem, ludzie nie mają odwagi udać się w pole, aby je zorać. Wielu Arabów emigruje, opuszczając pustynię w bawie przed mściwością swych współplemieńców.

Ingrams z żoną wędrowali przez 10 dni w pustyni. Zwiedzili miejsca, na których nigdy nie postąpiła noga Europejczyka. Tubylcy błagali ich o pokój. Państwo Ingrams nie otrzymali jednak żadnych oficjalnych wskazówek. Powrócili do Adenu, a stamtąd wysłał szczegółowe sprawozdanie do ministerstwa kolonii o tym, co dzieje się w pustyni śmierci. Po upływie dwóch lat Ingrams wysłany został do tej pustyni przez ministerstwo kolonii. Stało się to za sprawą pewnego sułtana sprawującego władzę w owej pustyni. W r. 1936 państwo Ingrams przybyli do Makalle, stolicy pustyni śmierci.

PRZECIWKO „PRAWU WENDETTY”

Ingrams postawił sobie za cel uspokojenie

czące przyszłej polityki angielskiej w Palestynie.

Pawilon palestyński w N. Jorku

Nowy Jork 28. 3. ZAT. Dyrektor pawilonu palestyńskiego na światowej wystawie w Nowym Jorku, Meir Weisgal, otrzymał od dra Weizmanna, z okazji mającego niedługo nastąpić otwarcia pawilonu, pismo powitalne, w którym prezydent Agencji Żydowskiej podnosi znaczenie pawilonu palestyńskiego i podkreśla, że w obecnej krytycznej dla Palestyny sytuacji konieczne jest wypuklenie wobec świata wyczynów i zdobyczy żydowskich na terenie Żydowskiej Siedziby Narodowej. Dr. Weizmann kieruje do skupienia żydowskiego w Stanach Zjednoczonych gorący apel o przyczynienie się do sukcesu pawilonu palestyńskiego.

PODZIĘKOWANIE

Za przesłanie mi z powodu śmierci mojej nieodżałowanej matki bł. p. ROZALII WASSERLAUF wyrazy współczucia, składam Wszystkim tą drogą najgorętsze podziękowanie 1958k
NATAN WASSERLAUF

wszystkich niesnasek szczepowych i wykozerzenie prawa wendetty. Nowi Lawrenceowie szukali zbliżenia do szczepów pustynnych ubierali się po arabsku, przyjmując tryb życia pustynnego. Oboje władają doskonale językiem arabskim. Ingrams zaproponował szczepom arabskim zawieszenie broni na przeciąg trzech lat. Miał z sobą układ na piśmie, który miał na celu zniesienie prawa zemsty krwi. Jeździł od wioski do wioski, od jednego naczelnika szczepu do drugiego, zbierając podpisy. Naczelnicy szczepów i głowy rodzin podpisywali ten dokument. Ingrams posługiwał się systemem kontaktów osobistych, drogą bezpośredniego zetknięcia się z Arabami. Przekonał się, że daleko łatwiej jest zdobyć wpływ na Arabów, gdy znajdują się sami, w cztery oczy, a bardzo trudno jest złamać opór mas. Także lady Ingrams próbowała wywierać swój wpływ wśród kobiet arabskich, odnosząc znaczne sukcesy. Mimo to jednak wiele szczepów odmówiło złożenia swego podpisu na tym akcie pokoju, wiele nie spełniło swego przyrzeczenia.

CENA KARABINÓW SPADA...

Jednakże przypadek przyszedł z pomocą Ingramsowi. W roku 1937 zamordowany został w „pustyni śmierci” pewien dostojnik angielski. Oskarżenie padło na szczep Ben Jemani. Naczelnicy tego szczepu zostali sprowadzeni przez Ingramsa do sułtana. Nałożono na nich zbiorową grzywnę, a mianowicie musieli wydać 10 wielbłądów, 30 karabinów i 100 gęsi. Jednakże dwa listy, w których naczelnikom szczepu wyznaczono grzywnę, pozostały bez odpowiedzi. Trzecie pismo, w którym Ingrams doniósł, że cała wieś została zbombardowana z samolotów, pozostało również bez echa. Po rozegraniu się tych wypadków, Arabowie zamieszkujący tę wieś otrzymali rozkaz natychmiastowego opuszczenia domów i udania się w pole. O oznaczonej godzinie nadciągnęło kilka samolotów, z których rzucono parę bomb, nie wyrządzając jednak większej szkody. Natychmiast Arabowie ze szczepu Bnej Jemani przybyli do Makalle z wielbłądami, strzelbami, etc. Setki Arabów poddało się. Ingrams przywitał ich serdecznie, przyrzekając, że złoży im wizytę. Gdy tylko przybył do nich, oświadczyli mu, że gdyby nie zbombardował wsi, uważaliby go za tchórza... Po tym wypadku również inne szczepy arabskie podpisały akt pokoju Ingramsa. Od marca 1938 w „pustyni śmierci” panuje spokój, a Ingrams otrzymał tytuł honorowy „przyjaciela pustyni”. Cena karabinów w pustyni spadła od tego czasu o 75 procent...

Potępienie narodowego socjalizmu przez kardynała O'Connella

Nowy Jork 28. 3. ZAT. W związku z rozpoczęciem na terenie Stanów Zjednoczonych zbiórki na rzecz uchodźców chrześcijańskich z Rzeszy niemieckiej ukazało się oświadczenie kardynała Williama O'Connella, w ostrych słowach potępiającego reżim narodowo-socjalistyczny i prześladowania katolików w Rzeszy. W dłuższym wywodzie kardynał O'Connell kreśli obraz tych prześladowań, które godzą w katolików tylko z tego powodu, że są wierni kościołowi lub ośmielają się wytykać rządowi takie lub inne postępowanie. Kardynał stwierdza, że dwaj kardynałowie niemieccy i setki duchownych są ustawicznie łżeni przez zwolenników narodowego socjalizmu w Niemczech.

GŁOS KOBIETY ŻYDOWSKIEJ

ORGAN ZRZESZENIA KOBIET ŻYDOWSKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ i ŚLĄSKA (W. I. Z. O.)

Zawód dla kobiety bez zawodu

Pojęcie „kobiety w średnim wieku“ przechodzi jak wszystko inne, dużą zmianę. Balzakovski wiek kobiety 30-letniej z wolną ustępującej pola młodszym od niej, choć z bólem serca i komplikacjami psychicznymi, teraz przesunął daleko granicę życiowych możliwości i zadaje kłam dawnemu osądowi Dostojewskiego, który uważał za nieprzyzwyczajone udawać młodość, zbliżając się do czterdziestki. Bez względu jednak na prawdę czy fałsz, iż „życie zaczyna się po czterdziestce“, jest faktem związanym nawet z ogólnym naszym położeniem, że zaktywizowanie zawodowe kobiecej części społeczeństwa jest dziś sprawą ważną naszych dni. Żydowskie kobiety muszą być dzisiaj bardzo długo młode — tak chce życie bez względu na literaturę. Starzenie się w przyjemnej temperaturze rodzinnej, bierność usprawiedliwiona większą ilością lat, jest obciążeniem naszej masy społecznej dziś niedopuszczalnym i nie jest żartem, że „starsze“, powieźmy, panie przejść muszą z temperamentem jeszcze okres uczenia, przy gotującej zawód. W ogólnym życiu zawodowym żydowskim charakterystycznym jest słaby udział kobiety, bo jeśli w większości społeczeństw europejskich pracuje zawodowo przeszło połowa kobiet, to u Żydów wszędzie zauważyć się daje liczbą niższy odsetek pracujących zawodowo kobiet, a najmniej jest ich właśnie wśród sfer naboższych. Cały problem, to oczywiście ogarnięcie przygotowaniem zawodowym całego kobiecego społeczeństwa, elementu żeńskiego młodzieży — w sposób przemyślany i systematyczny — drogą metod społecznych i skutecznych. Zła orientacja o konieczności kształcenia zawodowego córki u każdej matki jest jej wielkim grzechem macierzyńskim, a fałszywa ambicja przenoszenia jednych zawodów nad zawody t. zw. fizyczne, jest dowodem złudnej oceny całości naszego położenia. Ale o tych sprawach kiedyś indziej. Dziś o zawodach dla kobiet w średnich latach. Zamiast widoków na zwolnione tempo pracowitego życia — aktualny jest początek przygotowania zawodu i to szybkiego!

Leży przede mną niewielka książeczka niemieckiej Żydówki, którą nazwała: „Verdienstmöglichkeiten der Frau — ein Wegweiser für nicht vorgebildete Frauen aller Stände“, w której omawia problem zdobycia zawodu dla kobiety dojrzałej. Pośród wielu konkretnych pomysłów, ale dla nas zbyt luksusowych, jest szereg takich, z którymi warto się zapoznać. Poleca ona, między innymi, zarządczynię wszelkiego typu (u lekarzy n. p. z szczególnie rozwiniętą praktyką, w atelier fotograficznym, w domach towarowych i t. d.), która skupia w swym ręku administracyjne czynności i towarzyskie zajęcia, następnie stworzenie centrali sił fachowych w pewnej dziedzinie jak: nauki szkolnej, lub sił pomocniczych gospodarczych, które wykwalifikowane załatwiają sprawy chwilowo przeszkodzonym ludziom interesu i pracy, ośrodki towarzyskie podróży dla cierpiących lub dla chorych dzieci, przewodniczki po miastach odpowiednio wykwalifikowane, zewnętrznie dobrze się prezentujące o znajomości języków, — do tych wszystkich zawodów można się przygotować w pewnym okresie czasu nie dłuższym jak rok — i z domowego wykształcenia stworzyć sobie zawód. Dla dojrzałych kobiet gorąco poleca zawody z dziedziny gospodarskiej: zawody obejmujące aprowizację jednostkową i zbiorową, podczas pokoju i wojny: dobra kucharka zarobi wszędzie w domu prywatnym, a dużo lepiej siła umiejająca prowadzić kuchnię specjalne: jak szpitala (dietetyka), w instytucjach dziecięcych, w kuchniach robotniczych, restauracjach obywatelskich w sposób prosty i zdrowy. Ta umiejętność prowadzenia zbiorowej kuchni, znajomość kalkulacji, doskonała orientacja w wartościach odżywczych produktów, jest dobrą specjalnością zawodową. Autorka książki p. Baumgarten, słusznie zwraca uwagę na konieczność specjalizowania się w pewnym zakresie i podaje przykłady: dobra kucharka wyspecjalizowana w pewnej dziedzinie (jak dietetyka, kuchnia zbiorowa, cukiernictwo), albo krawcowa z jakąś specjalnością (jak kostiumy artystyczne, albo francuskie modele, czy angielskie), pielęgniarki (specjalnie dzieci, czy starców) albo nauczycielka języka ob-

Żydówki z Whitechapel (Reportaż londyński)

Petit Coat Lane — żydowski targ w dzielnicy Whitechapel odbywa się tylko w niedzielę przed południem. Typy Żydówek godne obejrzenia. „Powinnaś to obejrzeć“ zwraca mi uwagę znajoma Anielka, dbając o to, bym widziała i ten bliski memu sercu zakątek Londynu. W niedzielę przed południem wsiadłam do autobusu idącego w kierunku Liverpool Station i pojechałam. Whitechapel jest częścią East-End'u, t. j. wschodniej dzielnicy miasta. Wsiadanie do autobusu nie jest takie proste, bo na jednym przystanku nagromadzi się tyle ludzi i tyle autobusów, że trzeba uchwycić ten moment, w którym można wskoczyć, a wskakiwanie dozwolone jest dla młodych i starych mężczyzn i kobiet.

Na targu żydowskim wygląda jak u nas na naszej tandencie, służy on też temu samemu celowi. Egzotyczni są chyba tylko Arabowie w turbanach, i to nieliczni. Scisk i tłok. Niezliczona ilość małych wąskich ulic i placyków. Panuje tu język angielski, ale stare Żydówki — handlarki mówią po żydowsku. Sprzedają one wszystko, począwszy od różnych leków domowych, aż do płyt gramofonowych nagrywających najmodniejsze szlagiery. W jakimś miejscu nauczycielka boksu, prawdziwa mistrzyni popisuje się wraz ze swymi uczenicami i tworzy krzykliwą grupę.

Tak wędruję wśród tych obcych, a zarazem bliskich mi ludzi z chęcią pogadania po żydows-

ku. Przystępuję do jednej staruszki i pytam: „Do you speak „iddish“? „Jo. A giten good-by!“ — odpowiada i długo opowiada, jak przyjechała tutaj przed laty trzydziestu, mówi, że powodzi się jej nieźle, mówi już dziś na poły po żydowsku, na poły po angielsku. Bardzo się interesuje Żydami w Polsce, skąd dawno wyemigrowała. Zaprasza mnie do swego domu. Jej dom jak wszędzie tak i tam — małe mieszkanie z najpotrzebniejszym sprzętem i lichtarzami.

Na jednej z ulic, dom kilkupiętrowy z hebrajskim napisem zwraca moją uwagę. To szkoła żydowska fundacja Rotschilda, a obok na placu żydowska młoda dziewczyna przez tubę przemawia do matek o szkole, jej zadaniach, kwestiach wychowania dzieci. Dalej w eleganckich ulicach Whitechapel'u domy towarowe, zwane „Warehouse“ — germanizm w języku angielskim. Na jednym sklepiku napis „Apteka“. Wszędzie prze-wija się masa młodych dziewcząt żydowskich mówiących po angielsku, które zewnętrznie mało przypominają nasze dziewczęta. Poznać na nich wielką chęć do pracy, trudu i walki o byt. Gdzieś znowu w wąskiej uliczce niedaleko bóżnicy stara Żydówka czyta gazetę żydowską i tworzy obraz jakby przeniesiony z naszych stron. Widocznie zwróciła uwagę na moje zainteresowanie nią, bo chociaż nieznajoma, pozdrowiła mnie poważnie.
REGINA LIEBERMAN.

WIADOMOŚCI PALESTYŃSKIE

— SILNY NAPŁYW MŁODZIEŻY ŻENSKIEJ do Palestyny wywołał potrzebę rozbudowy instytucji W. I. Z. O., które odgrywają dziś tak poważną rolę w kierunku absorpcji tego gwałtownego pędu. I tak, farmy W. I. Z. O. w Szchunath Borchow, Afuleh, i Petach Tikwie zwiększyły liczbę uczniów o 20 — 25 proc. Szkoła W. I. Z. O. w nahalal buduje trzeci dom mieszkalny dla 40 dziewcząt, jadalnię salę gimnastyczną i t. d. tak, że w ciągu jednego roku liczba uczniów z 90 podniesie się do 180.

— TEGOROCZNY EKSPORT pomarańczy z szkoły rolniczej w Ajanoth obejmuje 90 skrzyń (1 milion sztuk).

— W. I. Z. O. na wystawie światowej w New Jorku będzie miało swoje eksponaty i wykresy w pawilonie palestyńskim, wskazujące na szeroką działalność wychowawczą w dziedzinie rolnictwa, gospodarstwa, higieny, opieki społecznej i t. d. W dziale przemysłu artystycznego znajdują się również eksponaty znanej wytwórni tkanin jedwabnych Szani i innych wytwórni.

— „HACHSZARATH HAISSAH“. Przystosowanie kobiety dojrzałej do wyjazdu do Erec stało się dziś hasłem organizacyjnym. Ponieważ część emigracji do Erec stanowią kobiety dojrzałe, wyłoniono projekt przeprowadzenia akcji przygotowawczej kobiety do aliji. Przede wszystkim podobnie jak młodzież żeńska, kobiety otrzymają zawodowe przygotowanie z uwzględnieniem zapotrzebowania zawodowego w Palestynie. Pod nazwą „hachszarath haiszah“ rozumiemy także przy-

gotowanie językowe jęz. hebr. i ideowa. W ten sposób po przejściu okresu przygotowawczego przystosowanie kobiety żydowskiej do nowych i odmiennych niż tutaj warunków życia nastąpi szybciej i łatwiej.

— KSIĄZKA O PALESTYŃSKICH „dzieciach ulicy“ ukaże się wkrótce na półkach księgarskich. Autorem jej jest Jechiel Ben-Zion Kac. Książka zawierać będzie rozdziały o stanowisku prawnym dzieci bez opieki, o ich obronie, opiece i instytucjach społecznych powstałych dla poprawy stanu rzeczy. Autor omawiał już te kwestie na łamach gazety „Davar“.

KRONIKA KOBIECA

— UNIwersYTET KOBIECY W INDIACH. W Indiach „gdzie kobiety nie mają żadnych praw utworzono „Uniwersytet dla kobiet“ kasty bramhińskiej w Mysorze w państwie niepodległym Indji. Nosi on nazwę „Astridasita“, a głównymi jego wydziałami są: medycyna i opieka społeczna.

— W CHICAGO ZAŁOŻYŁO jedno z towarzystw kobiecych — biuro przypomnień, które roztargnionym panom przypomina rocznicę, urodziny, imieniny itd. Biuro to prosperuje bardzo dobrze.

— „STOWARZYSZENIE MĘŻATEK W ANGLII“, które niedawno powstało, ma na celu usunięcie stanu prawnego na skutek którego żona jest osobą „dependent“ tj. zależną od swego małżonka. Żąda ono udziału żony w dochodach męża oraz ustawowego zabezpieczenia jej prawa do pewnego odesłka dochodu męża, przeznaczonego na prowadzenie gospodarstwa.

Szkoła im. Nansena

Sztokholm, 28. 3. ŻAT. W miasteczku Liljehamer nastąpiło w tych dniach otwarcie wziorowej szkoły im. Nansena, założonej przez komitet pomocy uchodźcom. Przemówienia wygłosili inicjatorzy szkoły prof. Schelderup i dr Willer. Ostatni w przemówieniu inauguracyjnym oświadczył m. in.: „Otwieramy szkołę w okresie, w którym dzieje Europy piszą najbardziej ponurą swą kartę, w czasie, gdy godność ludzka jest brutalnie trawiona nogami. U wejścia do naszej szkoły wyrzute jest imię Fridtjofa Nansena — to obowiązuje“.

NELLA ROSTOWA.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Sytuacja gospodarcza Polski w oświetleniu B. G. K.

Warszawa, 28. 3. Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w lutym:

W lutym oraz w pierwszej połowie marca, występowały na rynku pieniężnym nadal procesy upłynniające, oparte z jednej strony na trwającym przyroście wkładów w bankach prywatnych i instytucjach oszczędnościowych z drugiej zaś — na słabszym w tej porze roku zapotrzebowaniu kredytowym. Poza sezonem w produkcji włókienniczej, panował bowiem w przemyśle i handlu jeszcze ruch słabszy, — łączący się z normalnym, w okresie miesięcy zimowych, ograniczeniem inwestycji i ruchu budowlanego. Jednocześnie zaznaczyło się większe ożywienie na rynku papierów wartościowych

w postaci zwiększonych obrotów oraz wyższy kursów, szczególnie wyraźnej dla akcji przemysłowych. Korzystny stan płynności przyczynił się również do utrzymania wypłacalności w przemyśle i handlu; natomiast mniej pomyślnie przedstawiała się sytuacja finansowa rolnictwa, w związku z niskim poziomem cen ziemiopłodów na rynku wewnętrznym i zagranicą.

Bilans handlu zagranicznego Polski zamknięty został również w lutym znaczniejszą nadwyżką wywozu przy lekkim spadku obrotów ogólnych.

Stan produkcji przemysłowej utrzymuje się na wyższym poziomie, niż przed

rokiem, w porównaniu ze styczniem nastąpił jednak w lutym lekki spadek wytwórczości — głównie na skutek mniejszego napełnienia produkcji i w górnictwie i hutnictwie. W związku bowiem ze słabszym zbytem na rynku wewnętrznym i w eksporcie, kopalnie ograniczyły wydobycie węgla. Hutnictwo żelazne wykazało natomiast lepszy wpływ zamówień ze strony handlu i metalowego przemysłu przetwórczego, który przystępuje do zwiększonej produkcji w działach, pracujących na potrzeby inwestycji i budownictwa. W stałym rozwoju znajduje się przemysł elektrotechniczny, zarówno pod względem wielkości produkcji, — jak i jej różnorodności.

Początki sezonowego ożywienia wystąpiły również w przemyśle drzewnym i mineralnym. Położenie fabryk włókienniczych i odzieżowych, zatrudnionych jeszcze intensywnie przy wyrobie artykułów letnich, poprawiło się dzięki ożywieniu w sprzedaży i zwiększonym wpływom gotówkowym. W korzystniejszych nieco warunkach pracowała również większość przemysłu chemicznego.

Wzrastające zatrudnienie w przemyśle przetwórczym oraz zapoczątkowanie niektórych robót publicznych przyczyniło się już w końcu lutego do zahamowania trwającego przez miesiące zimowe wzrostu liczby bezrobotnych która do połowy marca wykazała spadek o przeszło 20.000.

Pomyślnie perspektywy dla eksportu polskiego drzewa za granicę

Londyn, 28. 3. (W) Ostatnie zmiany polityczne w Europie środkowej, a w pierwszym rzędzie aneksja Czechosłowacji i Klajpedy przez Niemcy oraz układ handlowy, jaki został niedawno podpisany pomiędzy Niemcami a Rumunią, spowodował zasadnicze zmiany w sytuacji na międzynarodowym rynku drzewnym. Rynek angielski, który jest jednym z najpoważniejszych rynków importowych na drzewo, przechodzi okres reorganizacji i przystosowania się do nowo wytworzonych warunków.

Rumunia, Czecho - Słowacja i Litwa były dotychczas poważnymi dostawcami do Anglii drzewa miękkiego i twardego (jeśli chodzi o drzewo twarde, to największym dostawcą była Czecho - Słowacja). Obecnie kraje te, zdaniem kół angielskich, nie wchodzi więcej w rachubę jako kraje eksportowe, gdyż cała ich nadwyżka zostanie pochłonięta przez rynek niemiecki.

Importerzy angielscy już obecnie robią odpowiednie przygotowania dla nastawienia swych zakupów z innych źródeł. W pierwszym rzędzie w grę wchodzi kraje Skandynawskie, Polska i kraje imperialne — przede wszystkim Kanada ZSRR. nie wchodzi na razie w grę, jako dodatkowe źródło zwiększenia importu drzewa do Anglii, gdyż państwo to ma w roku bieżącym znaczne zapotrzebowanie na drzewo dla konsumpcji wewnętrznej i jeszcze na początku bieżącego sezonu ZSRR dobrowolnie ograniczył swój eksport do Anglii

do 300 tys. standartów, podczas gdy w latach ubiegłych eksport ten sięgał przeciętnie 400 tys. standartów.

W związku z powyższym powstają odpowiednie warunki dla zwiększenia wywozu drzewa polskiego do Anglii

przez eksporterów polskich i dla objęcia spadku na angielskim rynku drzewnym po tych krajach, które politycznie lub gospodarczo zostały całkowicie opanowane przez Niemcy. Warto nadmienić, że eksporterzy polscy, którzy dokonywali eksportu przez Gdańsk, już od dawna produkowali tarcicę miękką, podobną do gatunku produkcji rumuńskiej. Tarcica ta była przeważnie taniego gatunku i miała zastosowanie przy budownictwie, jako materiał konstrukcyjny. Eksporterzy ci będą obecnie mieli większe możliwości zbytu swej tarcicy, gdyż tak poważny konkurent, jak Rumunia, został — zdaniem importerów brytyjskich — na razie usunięty z rynku angielskiego. Według umowy z Niemcami, Rumunia ma bowiem kierować swój cały eksport drzewny do Niemiec.

Zwracając również uwagę na fakt, że Czecho - Słowacja była zawsze najpoważniejszym konkurentem polskim przy eksporcie buczyny. Niemcy prawdopodobnie nie pozwolą teraz na dalsze kontynuowanie tego eksportu, a to wpłynie również dodatnio na kształtowanie się rynku angielskiego na polską buczynę.

ŻYWE RYBY

(Specjalność tuczone karpie)

oraz wszelkie gatunki białych wiślanich ryb poleca

I. BECK Kraków, ul. Szczepańska 3

(w podwórzu) — Telefon Nr. 188-84.

owoców południowych Międzyzbirowa Komisja Skarbowa wypowiedziała się za wprowadzeniem tegoż scalenia w życie z tym jednakowoż, iż łącznie z owocami należałoby scalić również podatki od obrotu artykułami kolonialnymi. Uprzedniego jednak zbadania wymaga kwestia poboru scalonego podatku od powyższych towarów wprowadzonych z terenu W. M. Gdańska.

Komisja wypowiedziała się za całością podjęcia starań zmierzających w kierunku wprowadzenia zasady dopuszczającej możliwość cedowania zaświadczeń o należnościach od Skarbu Państwa, jak i dopuszczalność regulowania tymi zaświadczeniami należności podatkowych.

Ponadto Komisja rozpatrzyła sprawę istniejącego zwyczaju w zakresie księgowania faktur, sprawę wyłączenia z obrotu opłat od mąki i kaszy, sprawę zakwalifikowania nawijalni nici oraz sprawę świadectw przemysłowych dla nakładczych przedsiębiorstw konfekcyjnych.

W końcu Komisja przedyskutowała wstępne tezy na Kongresie Izb, dotyczące obciążeń publicznych.

Przedmiotem obrad Związkowej Komisji Prawno-Administracyjnej była sprawa zmiany w liście rzemiosł. Podstawą dyskusji w tej sprawie był wniosek Związku Izb Rzemieślniczych o zaliczenie do rzemiosł: młynarstwa, przemysłu graficznego, tkactwa, izw. betoniarstwa szlachetnego, odlewnictwa, szlifierstwa, hacjarstwa, szkutnictwa, wyrobu kozuchów i kuchmistrzostwa. Kryteriami, na których opierał się powyższy wniosek były: przynależność wymienionych zajęć do rzemiosł w czasach poprzedzających rozwój przemysłu fabrycznego, konieczność kilkoletniego przygotowania zawodowego oraz niepomyślna sytuacja gospodarcza osób wykonujących te zajęcia w chwili obecnej. W przygotowanym przez siebie projekcie memoriału Związku Izb w tej sprawie, Izba Krakowska nazwała kryterium samorządu rzemieślniczego za nieistotne i przeciwstawiła im kryteria samoistności gospodarczej, mechanizacji produkcji i podziału zajęć, na podstawie których wymienione wyżej zajęcia zarobkowe należy uważać za przemysł wolny, a nie za rzemiosło. Uznając słuszność stanowiska Izby Krakowskiej Komisja wypowiedziała się za uzupełnieniem tych wywodów noszących charakter ogólny szczegółowym omówieniem poszczególnych zajęć zarobkowych, objętych wnioskiem samorządu rzemieślniczego.

W związku z nowym projektem ustawy problemowej, zgłoszonym Ministerstwu Przemysłu i Handlu przez organizację przemysłu złotniczego w województwach zachodnich, dyskutowana była kwestia systemu nadzoru nad wyrobem i obrotem przedmiotami z metali szlachetnych. W wyniku tej dyskusji większość reprezentowanych na Komisji Izb wypowiedziała się za systemem prewencyjnym, stosowanym obecnie w województwach centralnych i wschodnich, a polegającym na obowiązku uzyskania na wyrobie cechy urzędowej. Celem uzgodnienia poglądów w tej sprawie z samorządem rzemieślniczym, postanowiono powołać w tym celu specjalną Komisję, w skład której weszli przedstawiciele izb: Krakowskiej, Lwowskiej, Poznańskiej, Sosnowieckiej, Warszawskiej i Gdynieckiej.

Wobec stwierdzenia wskazanych przez Izbę Sosnowiecką trudności napotykaną przez przemysł przy rozbudowie zakładów na skutek zbyt powolnego załatwiania podań o zezwolenia na tę rozbudowę — także na terenie innych izb, upoważniono Związek Izb do podjęcia interwencji u właściwych władz.

Wreszcie uznając za nieuzasadnione zwolnienie od egzekucji wkładów w P. K. O., nie przekraczających 2.500 zł., Komisja wypowiedziała się bądź za zniesieniem tego przywileju, bądź za szerszym niż dotychczas do podjęcia interwencji u właściwych władz.

Scalenie podatku od obrotu artykułami kolonialnymi

i usunięcie trudności przy rozbudowie zakładów przemysłowych

Warszawa, 28. 3. (g. m.) W ostatnich dniach odbyły się w Warszawie w gmachu Izby Przemysłowo - handlowej dwa zjazdy: Międzyzbirowej

Komisji Skarbowej oraz Międzyzbirowej Komisji Prawno - Administracyjnej. W sprawie scalenia podatku obrotowego od

Co zawiera polsko-sowiecki układ handlowy

Warszawa, 28. 3. (a) Ogłoszony został tekst polko-sowieckiego układu handlowego, podpisanego w Moskwie dnia 19 lutego 1938 r. Układ oparty zo stał na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania, przy czym celem zastrzeżenia dla wytworów gleby i przemysłu obydwu stron układu zasady uprzywilejowania układ wprowadza dla tych wytworów świadectwa pochodzenia, które będą wystawiane przez urzędy celne lub przez izby handlowe i będą podlegały uwierzytelnianiu przez urzędy dyplomatyczne lub konsularne.

Tymczasowo zwalniane będą od cel i innych opłat następujące przedmioty przywożone i wywożone: przedmioty przeznaczone do remontu — przedmioty przeznaczone dla doświadczalni i prób; maszyny i części wysyłane do celu wypróbowania towarów przeznaczonych na wystawy, konkursy i jarmarki; instrumenty i narzędzia monterów; furgony do przewożenia i ich akcesoria; używana, znakowana tara, przywożona celem jej napełnienia; próbki i modele. Traktat przewiduje szereg przywilejów dla statków morskich i rzecznych stron umawiających się. Bezwarunkowe traktowanie na stopie największego uprzywilejowania nie obejmuje uprawnień i korzyści, udzielonych celem ułatwienia stosunków z nadgranicznymi państwami w strefie nadgranicznej 15 klm — uprawnień i korzyści wynikających z międzynarodowych zobowiązań celnych, wreszcie z uprawnień i korzyści — jakie przez obydwu państwa mogą być udzielone Łotwie, Litwie, Finlandii i Estonii, a nadto przez Rosję Sowiecką kontynentalnym państwom azjatyckim. Wobec tego, że w Rosji Sowieckiej monopol handlu zagranicznego należy do państwa — Związek Rad ma w składzie swej ambasady w Polsce Handlowe Przedstawicielstwo, którego statut prawny określony został odrębnie, jak o tym poniżej podajemy. Obywatele i osoby prawne jednej ze stron będą mieli wolny dostęp do sądów i do władz administracyjnych drugiej strony oraz prawo występowania przed nimi osobiście lub przez swych pełnomocników. Układ ma wejść w życie dnia 15 po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych i zawarty zostaje na czas nieograniczony z prawem wypowiedzenia na 3 miesiące przed upływem okresu rocznego, od daty wejścia układu w życie.

W protokole końcowym do układu strony zobowiązały się podjąć w Moskwie nie później aniżeli w 3 miesiące od daty wejścia w życie protokołu rokowania co do porozumienia o warunkach i procedurze wykonywania decyzji arbitrażowych w sprawach spornych, związanych z transakcjami handlowymi. Odrębnie będą unormowane kwestie dotyczące tranzytu towarowego przez terytoria Polski i Rosji Sowieckiej a sprawy dotyczące przewozu pasażerów, bagażu i towaru bagażu.

Odrębnie unormowane zostało porozumienie w sprawie statutu prawnego przedstawicielstwa handlowego Związku Socjalistycznych Republik Rad w Polsce. Przedstawicielstwo to posiada siedzibę w Warszawie, uprawnione jest jednak do otwierania oddziałów w innych miastach Polski. Do zakresu działania przedstawicielstwa handlowego ZSRR należą: współdziałanie w rozwijaniu stosunków gospodarczych między Polską i Rosją Sowiecką — reprezentowanie interesów ZSRR w dziedzinie handlu zagranicznego; regulowanie w imieniu Z. S.R.R. obrotów handlowych między Polską a Rosją oraz prowadzenie handlu między Rzeczypospolitą Polską a ZSRR. W dalszym ciągu statut normuje sprawę składu osobowego przedstawicielstwa handlowego i uprawnień osób do niego należących. Przedstawicielstwo handlowe ZSRR nie podlega przepisom o rejestrze handlowym. Będzie ono ogłaszało w Monitorze Polskim nazwiska osób upoważnionych do działań prawnych w jego imieniu, jak również dane dotyczące zakresu uprawnień każdej z tych osób do podpisywania zobowiązań handlowych przedstawicielstwa handlowego.

Rząd ZSRR ponosi całkowitą odpowiedzialność za wszelkie transakcje handlowe, zawarte lub poręczone w Polsce przez upoważnione do tego osoby, działające w imieniu przedstawicielstwa handlowego. Za transakcje zawarte lub poręczone przez przedstawicielstwo handlowe ZSRR w Polsce uważa się także transakcje, które zostały podpisane przez osoby upoważnione przez rząd ZSRR lub przez Komisariat Ludowy Handlu Zagranicznego. Wszystkie transakcje handlowe, które przedstawicielstwo handlowe ZSRR zawarło lub poręczyło na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają ustawodawstwu polskiemu i właściwości sądów polskich, chyba, że to ustawodawstwo lub umowy o poszczególnych konkretnych transakcjach przewidują co innego. Przymusowe wykonanie orzeczeń sądowych, odnoszących się do transakcji zawartych lub poręczonych przez przedstawicielstwo handlowe ZSRR w Polsce może być skierowane bezpośrednio do wszelkiego majątku i do praw ZSRR w Polsce. Przymusowemu wykonaniu ulegają tylko orzeczenia prawomocne. — Transakcje handlowe zawarte bez poręczenia przedstawicielstwa handlowego ZSRR w Polsce, przez jakąkolwiek bądź państwową organizację gospodarczą rosyjską, są jedynie obowiązujące dla wspomnianej organizacji gospodarczej i odpowiedzialność z tego tytułu nie będzie obciążać ani rządu, ani przedstawicielstwa handlowego, ani wreszcie jakiegokolwiek innej organizacji gospodarczej ZSRR. Omówione wyżej zasady polsko-sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Polsce mogą przyczynić się niewątpliwie do poważnego ożywienia obrotów między Polską i ZSRR.

Ujednostajnienie opłat od poświadczenia cen fakturowych

Warszawa, 28. 3. (g. m.) Zgodnie z poleceniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie ujednostajnienia w izbach przemysłowo-handlowych opłat od poświadczenia cen fakturowych towarów importowanych, zostało uzgodnione między izbami iż opłaty te pobierane będą według jednolitej skali, a mianowicie: przy wartości towaru do zł. 200 zł. 0,50, do zł. 500.— zł. 1.—, do zł. 2000.— zł. 2,—, wreszcie powyżej zł. 2000.— zł. 5.—.

Rolnicy polscy nie chcą jechać do Drezna na Międzynarodowy Kongres Rolniczy

Warszawa, 28. 3. (g. m.) Na skutek ostatnich wydarzeń międzynarodowych Polski Komitet Propagandy XVIII Międzynarodowego Kongresu Rolniczego, który zbiera się już w niedługim czasie w Dreźnie, rozważa sprawę nie uczestniczenia w tym kongresie, a to pomimo otrzymania dużych ulg paszportowych i kolejowych.

Stać się to ma na skutek wybitnie nieprzychylnych nastrojów wobec Rzeszy Niemieckiej w społeczeństwie polskim i na skutek oświadczenia kilku delegatów, wybitnych działaczy rolniczych i uczonych, że rezygnują z wyjazdu swego do Rzeszy.

Zmniejszenie kwoty eksportowej cyny na drugi kwartał r. b.

London, 28. 3. (W) Międzynarodowy Komitet Cynny uchwalił na swym ostatnim posiedzeniu w dniu 22 bm, zmniejszyć kwotę eksportową cyny na drugi kwartał r. b. o 5 proc. Zaznaczyć należy, że obecna kwota wynosi 40 proc. kwoty podstawowej.

Zniżka ta jest tylko teoretyczna, gdyż kwota eksportowa cyny za kwartał ubiegły, jakkolwiek wynosiła 45 procent kwoty podstawowej, to jednak na wolnym rynku znalazło się faktycznie w sprzedaży 35 procent tej kwoty, a pozostałe 10 procent zostało zakupione przez syndykat po zafiksowanej cenie i były wycofane z rynku.

W tej chwili nie jest jeszcze dokładnie wiadome, jaka ilość cyny znajdzie się faktycznie na rynku w okresie najbliższych trzech miesięcy. Komitet bowiem ogłosił, że ma zamiar zlikwidować nadwyżkę kontyngentową, która została wyeksportowana w ub. kwartale. Nadwyżka ta wynosi około 7 tys. ton i, o ile ta ilość zostanie zredukowana z obecnej kwoty eksportowej, eksport na najbliższy kwartał będzie wynosił zaledwie 30 procent kwoty podstawowej.

Jest jednak wątpliwe, czy Komitet zdecyduje się całą nadwyżkę eksportową z ostatnich miesięcy potrącić z kwoty, przypadającej na drugi kwartał r. b. Istnieje ogólne przekonanie, że zechce on raczej wykorzystać możliwość zmniejszenia kwoty dla regulacji cen rynkowych. Ogólna tendencja polityki Komitetu pójdzie prawdopodobnie w kierunku utrzymania cen cyny na obecnym poziomie, w granicach 200—230 funtów za 1 tonę.

Wzrost światowego spożycia bawełny w drugim półroczu r. ub.

London, 28. 3. (W) Międzynarodowa Federacja Prędzalników i Przemysłowców Bawełny ogłosiła w ub. tygodniu statystykę użytkowania bawełny, z której wynika, że ogólna światowa konsumpcja bawełny w drugim półroczu r. ub. znacznie wzrosła.

Według opublikowanych danych, spożycie bawełny w tym czasie wynosiło 13,7 miln. bel wobec 13,4 miln. bel w analogicznym okresie 1937 r., wzrost konsumpcji wynosi więc 280 tys. bel.

Z dalszych zestawień wynika, że konsumpcja bawełny amerykańskiej była o 116 tys. bel mniejsza i wynosiła 5,639 tys. bel, konsumpcja bawełny z Indji Wschodnich była również mniejsza o 515 tys. bel i wynosiła 2,653 tys. bel; bawełna pochodząca z różnych innych krajów wykazała natomiast wzrost konsumpcji prawie o 1 miln. bel, dochodząc łącznie do 4,845 tys. bel.

Ogólne światowe zapasy bawełny przedziałniczej na dzień 31 stycznia r. b. wynosiły 5,499 tys. bel, wobec 5,256 tys. bel w analogicznym okresie 1938 r.

KRONIKA GOSPODARCZA

— *Ograniczenie liczby firm uprawnionych do sprzedaży narkotyków.* Państwowa Służba Zdrowia ograniczyła liczbę przedsiębiorstw uprawnionych do hurtowej sprzedaży narkotyków. Na najbliższy okres roczny wydano koncesje na hurtową sprzedaż środków narkotycznych tylko 30 przedsiębiorstwom, wśród których znajdują się centralne apteki instytucji samorządowych.

— *Obniżona cena jodyny.* Państwowa Służba Zdrowia przypomina aptekom o zmianach wprowadzonych w taryfie środków farmaceutycznych. W

Międzynarodowe porozumienie węglowe pod znakiem zapytania

London, 28. 3. (W) Zainteresowane koła angielskie spodziewają się, że ostatnie zmiany polityczne w Europie środkowej i napięcie stosunków angielsko-niemieckich spowodują zerwanie rozmów, które są prowadzone w sprawie wprowadzenia w życie niedawno sfinalizowanego układu węglowego anglo-niemieckiego. W Londynie sądzą — że Hitler zdecyduje się zerwać ten układ, jako odwet przeciwko presji gospodarczej, którą Anglia ma zamiar obecnie wywrzeć na Niemcy.

Niektóre kopalnie węglowe w północnej Anglii zdołały jednak w ub. tygodniu otrzymać większe zamówienia na dostawę węgla dla kolei krajów skandynawskich. Największe zamówienie otrzy-

mały kopalnie w Northumberland i Durham — zamówienie to zostało udzielone przez rząd szwedzki i opiewa na 135 tys. tonn. Również koleje fińskie udzieliły angielskim kopalniom zamówienia na 50 tys. tonn węgla, z terminem dostawy: kwiecień—lipiec.

Rozmowy węglowe pomiędzy przedstawicielami właścicieli kopalń W. Brytanii a przemysłowcami polskimi prowadzone są nadal. Dotychczas zainteresowane strony nie zdołały jeszcze uzgodnić wszystkich spraw spornych, spodziewają się jednak, że rozmowy te doprowadzą do pozytywnego wyniku i umowa węglowa polsko-angielska zostanie znów przedłużona.

Lloyds podwyższa znacznie morskie stawki ubezpieczeniowe od ryzyka wojny

London, 28. 3. (w) W końcu ub. tygodnia Lloyd's wydał nowy cennik ubezpieczeń od ryzyka wojny. Stawki w tym cenniku zostały znacznie podwyższone, i to przeważnie w okręgu morza Bałtyckiego, na Dalekim Wschodzie oraz w podróży do Ameryki Południowej. Zmiana stawek jest różnorodna i w niektórych wypadkach zwyżka jest b. znaczna.

Największa zwyżka została wprowadzona przy przejazdach na Bałtyku, na wschód od Sztokholmu; ubezpieczenia na tym odcinku wynoszą obecnie 10 sh od 100 funtów angielskich zamiast do-

tychczasowych 2 sh 6 d; stawka na wszystkie przejazdy kontynentalne została podwyższona do 2 sh 6 d za 100 funtów angielskich zamiast dotychczasowej stawki 1 sh. Stawka ubezpieczeniowa do portów Dalekiego Wschodu wynosi obecnie od 7 sh 6 d do 12 sh 6 d, w zależności od portów, do których statki się udają.

Podwyższenie stawek ubezpieczeniowych od ryzyka wojny zwiększyło jeszcze bardziej niespokojny nastrój City londyńskiej, stawki ubezpieczeniowe Lloyd's są bowiem normalnie najlepszym barometrem napięcia politycznego.

KRONIKA

MARZEC

Wschód słońca

5 g 10 m

29

Zachód słońca

17 g 49 m

SRODA

9 Nisan 5699

Sędziowie i prokuratorzy na F. O. N.

Wczoraj delegacja sędziów i prokuratorów w Krakowie w osobach sędziego apelacyjnego Matuzińskiego, sędziego okr. Kostołowskiego i sędziego Turowicza złożyła na ręce p. wojewody krakowskiego dr Tymińskiego czek na sumę 1.000 zł. z przeznaczeniem na F. O. N.

Borek Fałęcki na F. O. N.

Do starosty powiatowego dra Lacha w Krakowie zgłosiła się delegacja Rady Gminnej z Borku Fałęckiego, która zadeklarowała 500 zł. na F.O.N.

Tysiąc straży pożarnych --- czuwa w województwie krak.

Pod przewodnictwem wojewody dra Tymińskiego odbyło się na Ratuszu Krakowskim posiedzenie Rady Krakowskiego Okręgu Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych R. P. W przemówieniu swym p. wojewoda poruszył podstawy ideowe ochotniczej służby w szeregach strażackich i doniosłość tej służby nie tylko w życiu codziennym, ale przede wszystkim dla podstaw obronnych Państwa.

Z kolei uchwalono plan działalności i gospodarki na rok bieżący. Ze złożonego sprawozdania okazuje się, że na terenie województwa krakowskiego działa obecnie z górą 1000 straży pożarnych jednoczących w swych szeregach ponad 30.000 członków.

Następnie Rada uchwaliła budżet na rok 1939-40 oraz dokonała wyborów uzupełniających do Zarządu Okręgowego w osobach pp. dyr. Leskiewicza i Wichmana.

Po wyczerpaniu porządku obrad prezes Zarządu dr Wnek zaapelował do zebranych, aby w dalszym ciągu tak jak dotychczas — doskonalili i umacniali swe szeregi w służbie społecznej, zapewniając zarazem p. wojewodę, że w pracy dla Państwa zawsze może liczyć na karne i zwarte zastępy straży pożarnych ziemi krakowskiej.

Przywóz towarów z Rosji Sowieckiej

W związku z uruchomieniem kontyngentów na przywóz towarów z Rosji Sowieckiej, Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie zawiadania firmy zainteresowane, że bliższych informacji zasięgnąć mogą w Biurze przywozowym Izby (ul. Długa 1, II p., pokój nr 12).

Zarazem zwraca Izba uwagę, że podania o przywóz pewnych towarów z Rosji Sowieckiej zali-

szczególności dotyczy to obniżonej ceny jodyny. Cena jodyny w sprzedaży aptecznej wynosić ma za 1 gram 5 gr., za 10 gramów — 30 gr., za 100 gramów — 2 zł, 30 gr.

— *Ułgi celne na ryby.* Została ogłoszona umowa polsko-estońska, na mocy której Estonia obniża znacznie cło na przywożone z Polski rośliny lecznicze, materiały wybuchowe itd. Natomiast władze polskie obniżają cło na leszcze, okonie, szczupaki i sandacze z Estonii. Umowa jest ważna do końca r. b.

— *Zyski amerykańskiego przemysłu sztucznego jedwabiu.* Rentowność przemysłu sztucznego jedwabiu w USA znacznie się zmniejszyła. M. in. North American Rayon Corp. wykazała za rok 1938 zysk w kwocie 471 tys. dol. wobec 2,30 miln. dol. w r. 1937, a American Bemberg Co 730 tys. wobec 1,13 miln. dol.

— *Spadek dywidendy I. CH. I.* Znany angielski koncern chemiczny „Imperial Chemical Industries Ltd“ w Londynie wykazuje za rok 1938 dywidendę w wysokości 8 proc. wobec 8 i pół proc. za rok 1937. Kapitał zakładowy przedsiębiorstwa wynosi 50,1 miln. funtów szterlingów. Spadek dywidendy tłumaczy się zmniejszeniem czystego zysku

Jutro przemawia prokurator w procesie Jana Piskora i tow.

Wczorajsza rozprawa przeciw Janowi Piskorowi i tow. rozpoczęła się od przesłuchania świadka Henryka Bodera, agenta handlowego Świadek ten powołany został przez obronę osk. Mendlera, nie przypomina sobie jednak żadnych szczegółów, o które jest pytany.

Z kolei zeznaje świadek Ernestyna Mendlerowa, żona adw. Mendlera, która nie korzysta z dobrodziejstwa ustawy i nie uchyla się od zeznań.

Świadek stwierdza, że zna Szlamkowiczów. O tym, że Szlamkowiczowie mieszkali w mieszkaniu świadka, dowiedziała się dopiero po powrocie z Zakopanego. Służąca mówiła, że pozwoliła Szlamkowiczom przenocować, gdyż byli porządnie ubrani.

Przew.: Jak pani się dowiedziała, że służąca wpuszcza do mieszkania takich ludzi jak Szlamkowicz, który przecież lubi coś ściągnąć, jak pani zareagowała wobec służącej?

— Skrzyczałam ją i powiedziałam, żeby się

Każda dobra gospodyni pamięta o proszku do pieczenia „Dwa Klucze“.

1938k

to więcej nie powtórzyło. Ona się tłumaczyła że to byli ludzie elegancy.

Z kolei świadek odpowiada na pytania sądu, prokuratora i obrony, nie wnosząc nic nowego do sprawy.

Po zeznaniach tego świadka sąd ogłasza postanowienie oddalające wnioski obrony w sprawie powołania dalszych świadków, albowiem okoliczności dla których świadków tych powołano są bez znaczenia dla sprawy.

Wkońcu na wniosek prokuratora sąd dopuścił dowody z kilku dokumentów, po czym wobec braku dalszych wniosków, postępowanie dowodowe zostało zamknięte.

Rozprawa została odroczone do czwartku. Na wstępie jutrzejszej rozprawy przemawiać będzie prokurator dr. Pęchalski.

Epilog katastrofy kolejowej przed sądem

Dwadzieścia wagonów towarowych wpadło na pociąg osobowy

Krakowski Sąd Okręgowy rozpatrywał wczoraj sprawę, będącą epilogiem katastrofy jaka miała miejsce w dniu 17 października ub. roku na stacji kolejowej w Kłaju. Niedaleko stacji stała większa ilość wagonów towarowych, do których przyłączyć miano jeszcze jeden wagon. Przetaczany wagon wpadł z dużą siłą na stojące wozy, które ustawione na pochyłości poczęły się staczać z coraz większą szybkością.

Wkońcu dwadzieścia wagonów towarowych wpadło na przejeżdżający pociąg osobowy Kraków-Tarnów. Skutki zderzenia były fatal-

ne, gdyż osiem osób odniosło rany a szkody materialne wynoszą 84.000 zł.

O spowodowanie tego wypadku został oskarżony Andrzej Rakus, kierownik pociągu towarowego, który stanął wczoraj przed sądem krakowskim, gdzie został zasądzony na sześć miesięcy więzienia. W motywach wyroku sąd stwierdził, że w związku z tą katastrofą więcej osób winno ponieść karę, skoro jednak władze prokuratorskie oskarżyły tylko Rakusa, sąd może tylko w stosunku do niego wyciągnąć konsekwencje.

czonych w liście kontyngentów do grupy „różne” wnieść należy w nieprzekraczalnym terminie do dnia 8 kwietnia br.

Radny Cekiera pozostaje w areszcie

Na sesji Sądu Apelacyjnego w Krakowie rozpatrywana była prośba o tymczasowe zwolnienie radnego socjalistycznego Stanisława Cekiera, przebywającego w areszcie. Sąd odmówił tej prośbie, motywując swą decyzję możliwością matactwa i ucieczki.

ZMIANA NAZWISKA

„Monitor Polski” z dnia 27 lutego br. ogłasza: „Dr Henryk Rapaport ur. dn. 18 V. 1881 r. we Lwowie, syn Josefa i Zlaty z domu Fraenkel, adwokat, zam. w Krakowie, ul. Batorego 14, z synem Janem Marcelem, urodz. 18 IX. 1907 r. w Krakowie, i córką Marią ur. 14 V. 1909 r. w Krakowie, dziećmi Ireny z domu Epstein, wniósł podanie o zezwolenie na zmianę nazwiska rodowego na jedno z nazwisk: „Rawicki”, „Rawski”, „Rachowski”, „Rakowski”.

Róża Klapwald Roman Wirtheim Kraków

zaręczeni w marcu 1939 r.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Z GIEŁDY

KRAKOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

KRAKÓW, 28 marca. Pszenica jednolitą czerwoną 21.75 22, biała 21.75—22, zbierana 20.75—21, żyto standard I 15.25—15.50, żyto standard II 14.75—15, jęczmień jednolity 18—18.75, przemiałowy 17—17.50, pastewny 16.75—17, owies niezadecyzowany 17.75—18.50, standard I. (lekko zadecyzowany) 16.75—17.25, standard II (zadecyz. dop.) 16.50—16.75, mąka pszenna wyciąg. 30 proc. 41—44, wyciągowa 35 proc. 40—43, gatupek I 50 proc. 38—39.50, gat. IA 65 proc. 34—36, gat. II 35—65 proc. 29.25—29.75, gat. II 60—65 proc. 23.50—24, pastewna 14—14.25, razowa 95 proc. 28.75—29, mąka żytnia okręgu krakowskiego gat. IA 55 proc. 26—26.50, razowa 95 proc. 23.50—23.75, mąka żytnia okr. Poznańskiego gat. IA 55 proc. 26—26.50, otępy pszenne standardowe małkie 11.75—12, średnie 11.50—11.75, żytnie standardowe 10.75—11, jęczmień 10.50—11. Obroty i tendencja pszenica 32 ożywiona, żyto ożywiona, jęczmień bez obrotów — spokojna, owies 2 ożywiona. Ogólny obrót 450 ton, tendencja ogólna spokojna.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

POZNAŃ, 28 marca. Pszenica 18.50—19, żyto 14.50—14.75, mąki pszenne plus 50 gr. mąki żytnie plus 25. Reszta notowań bez zmiany. Tendencja i obroty: pszenica 353 spokojna, żyto 843 spokojna, jęczmień 165 spokojna, owies 320 spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, 28 marca. Kursy zamknięcia. Akcje: Bank Polski 124, Bank Handlowy 57.75, Zyrardów 61.50, Haberbusch 66.50—65.75, Ostrowiec 75—74—75, Norblin 100, Mordziejów 20.75—19.50, Cukier 37—37.50—37.25, Lillpop 89.50—89, Starschowice 56, Węgiel 37.75—37. Tendencja słabsza.

Papery procentowe: 4 1/2 proc. poz. wewnętrzna 64.50, 3 proc. poz. inwestycyjna I em. 87, II em. 86, 3 proc. poz. inwestycyjna seryjna I em. 90, 5 proc. poz. konwersyjna 68.50, 4 proc. poz. konsolidacyjna odc. grube 65.75, odc. drobne 65.50, 4 proc. poz. dolarowa (dolarówka) 40—39.25. Tendencja słabsza.

Listy zastawne: 4 1/2 proc. ziemskie Ser. V. 62.50—61.75, 5 proc. listy m. Warszawy stare 70, 5 proc. listy m. Warszawy z r. 1933 70—70.50, 5 proc. listy m. Lublina z r. 1933 60—59.50, 5 proc. listy m. Łodzi z r. 1933 62. Tendencja słabsza.

Dewizy: Bruksela 89.25, Amsterdam 282.30, Londyn 24.87, Nowy Jork czek 5.30 5/8, Nowy Jork kabel 5.31, Paryż 14.93, Sztokholm 128.25, Zurych 119.30. Tendencja mocniejsza.

z 7,51 miln. do 7,06 miln. funtów szterlingów.

— *Rozwiązanie belgijskiego syndykatu koksu.* Donoszą z Brukseli, że Belgijski Syndykat Koksu nie został odnowiony. Tłumaczy się to tym, że koksownie stojące poza Syndykatem przez obniżanie ceny skutecznie konkurowały z przedsiębiorstwami należącymi do Syndykatu. Wszystkie zaś starania, ażeby koksownie wolne wciągnąć do wspólnej organizacji spaliły na panewce. W ten sposób od 1-go listopada 1938 wprowadził restrykcje produkcji. W tych dniach odbyło się w Londynie posiedzenie kartelu, na którym zajmowano się rezultatami pracy za pierwsze pół roku istnienia tej organizacji. Jak stwierdzono, na posiedzeniu zapasy ołowiu wydatnie się zmniejszyły. Spadek zapasów tego metalu obliczają na c/a 10.000 ton. W sferach fachowych przypuszczają, że zmniejszenie produkcji wynosi około 10 proc., cyfry te jednak trzymane są w tajemnicy.

DZIŚ w kinie „ATLANTIC“ Program, który zachwyci i oczaruje! Najlepszy film roku
PODŁOTEK W głównej roli ulubienica świata Deanna Durbin
 II. Film uśmiechów i łez **HEIDI** wg. powieści Joanny Spyri mały geniusz ekranu SHIRLEY TEMPLE w najlepszej swej roli, która przejdzie do historii filmu!! W pozostałych rolach Jerry Herscholt, Mady Christians
 Przedstawienia o godz. 3, 5, 7.45, 9.15

Walczyć będziemy do ostatniego tchu! -- mówi gen. Skwarczyński

Warszawa, 28. 3. PAT. Przemówienie szefa O. Z. N. gen. St. Skwarczyńskiego, wygłoszone na zjeździe przewodniczących obwodów O. Z. N. w dn. 28 bm.

Szanowni panowie.

Zjazd przewodniczących obwodów O. Z. N. odbywa się w momencie wielkich wydarzeń dziejowych, wielkich przemian, które dzieją się tuż obok naszych granic. Mówiąc więc dziś do was, panowie, jako do działaczy powiatowych, mających bezpośredni kontakt z terenem, uważam za swój obowiązek podzielić się z wami moją oceną sytuacji, w jakiej się Polska znajduje.

Stworzone przez Niemców w ostatnich dniach fakty dokonane, stanowiące o przemianach karty Europy i stosunków w Europie, postawiły nas w bezwątpienia bardzo trudnym położeniu politycznym. Zasadniczą wytyczną polityczną polityki Polski — państwa położonego między Wschodem i Zachodem Europy — było zawsze i jest dziś utrzymanie pokoju w tej części świata. Dlatego polityka polska dąży do posiadania dobrych stosunków sąsiedzkich ze wszystkimi swymi sąsiadami. Linia tej polityki znalazła swój wyraz w naszych paktach o nieagresji z Niemcami i Rosją. Aby linię tę — linię polityki pokojowej — utrzymać, musimy dotrzymać tych paktów. Dlatego Polska nie może ulec żadnej presji i nie może dać się wciągnąć w jakiegokolwiek wystąpienia agresywne przeciw naszemu wschodniemu czy zachodniemu sąsiadowi. Stoimy twardo i niez-

ależnie od nikogo z zewnątrz na gruncie polityki pokojowej.

Nie jesteśmy jednak pacyfistami w tym złym, małodusznym słowa tego znaczeniu.

O nasze granice i prawa, o niezależność naszej polityki lub gospodarki, o honor narodu podejmiemy każdą walkę (huczne oklaski).

Walczyć będziemy i potrafiemy walczyć o zwycięstwo do ostatniego tchu i ostatniej kropli krwi (burzliwe oklaski). Wie o tym każdy Polak i wiedzieć o tym musi cały świat. (oklaski).

Jakież stąd płyną wytyczne dla nas — działaczy O. Z. N.? Dalsza praca, dalsza konsolidacja, dalsze opanowanie, mobilizowanie nastrojów społeczeństwa, trzeźwość i zimna krew, wytrwanie i gotowość bojowa (oklaski)

Nie trzeba nam żadnych zmian tak mgliste podawanych przez niektórych polityków, nie trzeba zmian rządu na jakiś rząd zaufania narodowego. Mamy wielkie zaufanie do stojącego na czele państwa Pana Prezydenta R. P.

Nie potrzebne nam są przesunięcia w rządzie. Mamy wielkie zaufanie do Tego, który w dzisiejszych czasach więcej niż kiedykolwiek indziej musi mieć wpływ na ten właśnie rząd obrony narodowej, do Naczelnego Wodza.

Oto są wytyczne nie tylko nasze, Obozu Zjednoczenia Narodowego, lecz bezwątpienia całego społeczeństwa. I dziś cały naród polski wraz z nami woła, aby słyszał to cały świat:

Armia polska, jej Naczelnny Wódz — niech żyją. (Długotrwałe okrzyki i huczne oklaski).

Odezwa rabinatu na rzecz subskrypcji pożyczki

Warszawa, 28. 3. (A). Na jutro zwołano specjalne posiedzenie rabinatu warszawskiego z udziałem prezesa gminy i reprezentacji Koła Żydowskiego. Na posiedzeniu zostanie opracowany tekst odezwy do społeczeństwa żydowskiego z gorącym apelem o masowe subskrybowanie pożyczki na rozbudowę lotnictwa.

Pracownicy łódzkiej gminy żydowskiej na obronę przeciwlotniczą

Łódź 28. 3. (G.) W dniu dzisiejszym do wojewody łódzkiego zgłosiła się delegacja zespołu pracowników gminy żydowskiej w Łodzi w osobach rabina Treistmana rabina Łaskiego, sekretarza Nadla i red. Königa, która oświadczyła wojewodzie, że doceniając obecną sytuację i w pełni odpowiedzialności, jaka spada na całą ludność państwa, pracownicy gminy żydowskiej w Łodzi deklarują na rzecz pożyczki obrony przeciwlotniczej pełną pensję miesięczną, co w sumie wyniesie 35.000 zł. P. wojewoda podziękował i podkreślił z uznaniem pełen patriotyzmu postępek pracowników gminy żydowskiej w Łodzi.

Niezależnie od tego prezes gminy żydowskiej, poseł Minberg ofiarował 1.000 zł. na ścigacz im. wicepremiera Kwiatkowskiego, który ufundowało miasto Łódź oraz własnym kosztem ufundował samolot.

Pół miliona zł na F. O. N. ofiarowała Wspólnota Interesów

Katowice, 28. 3. (K) Dziś w godzinach popołudniowych w hallu Sejmu Śląskiego odbyło się uroczyste wręczenie wojewodzie śląskiemu, drowi Grażyńskiemu kwoty pół miliona zł, ofiarowanych przez Wspólnotę Interesów na F. O. N. Uroczystość ta odbyła się przy udziale wojewody, wicewojewodów, marszałka Sejmu, uaczelników wydziałów oraz licznej delegacji Wspólnoty Interesów z prezesem Kowalskim, który w imieniu Wspólnoty Interesów wręczył p. Wojewodzie czek na pół miliona złotych, wygłaszając przy tym okolicznościowe przemówienie. P. wojewoda podziękował za ten hojny dar i zakończył uroczystość wzniesieniem okrzyku na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, Pana Prezydenta R. P., Marszałka Śmigłego-Rydza i całego rządu.

— 00 —

Kampania kłamstw i blagi o Polsce zdemaskowana wobec opinii angielskiej

Londyn, 28. 3. PAT. Dzienniki londyńskie wykazują w dalszym ciągu duże zainteresowanie sprawami polskimi, podkreślając całkowitą jedynomyślną poglądów narodu polskiego na temat ostatnich wydarzeń międzynarodowych. Pisma uwydatniają znaczenie Polski dla dalszego rozwoju wydarzeń w Europie, podkreślając wysoką wartość bojową armii polskiej.

Prasa angielska obszernie komentuje również zaciągnięcie pożyczki wewnętrznej na rozbudowę lotnictwa, podkreślając samowystarczalność Polski w dziedzinie produkcji wojсковej.

Korespondent dyplomatyczny „Daily Telegraph“ pisze, że Polska posiada wszelkie środki, by zapewnić ochronę swych żywotnych interesów.

Korespondent warszawski tegoż pisma donosi o powodzi fantastycznych plotek, szerzonych przez nieznaną źródła o sprawach polskich, zaznaczając, że do plotek tych ustasunkować się należy z jak największą ostrożnością. „Ta kampania kłamstw i blagi wywołuje skutek wręcz odwrotny od zamierzonego“ — pisze dziennik, zwracając uwagę na imponującą postawą moralną narodu polskiego, który jednolity i zjednoczony skupił się dookoła armii.

Sejm śląski uchwalił ustawę o przekazaniu 1 miliona zł. na F. O. N.

Katowice, 28. 3. (K) Dziś o godzinie 14 rozpoczęło się 29 posiedzenie Sejmu śląskiego. Przed przystąpieniem do porządku obrad marszałek Grzesik oświadczył, że wpłynął wniosek nagły wszystkich posłów na Sejm Śląski w sprawie dotacji na F. O. N. Do wniosku tego zabrał głos wicemarszałek Dąbrowski który wygłosił następujące przemówienie:

Spółczesność polska, a w szczególności — naszej ziemi kresowej śledzi, z największą bacznością, choć z równowagą ducha i spokojem wypadki, jakie się rozgrywają przed naszymi oczyma i które w zasadniczy sposób przekształciły mapę Europy. Wszak w gruzy padły granice, ustalone

na wielu odcinkach przez traktat wersalski po wielkiej wojnie światowej.

W dalszym ciągu swego przemówienia wicemarszałek podkreślił, że naród polski świadom jest tego, że odpowiedzialność za losy narodu i państwa spoczywa na najwyższych czynnikach państwowych i zgłasza nagły wniosek o przyjęcie ustawy o przekazaniu ze skarbu śląskiego 1 miliona zł na F. O. N. Przemówienie to zostało przyjęte bnrzą oklasków i wniosek został uchwalony w trybie przyspieszonym bez odsyłania do komisji.

Z kolei przystąpiono do drugiego czytania projektu ustawy skarbowej i preliminarza budżetowego na okres 1939-40.

Tragiczny wypadek

Katowice, 28. 3. (K) Na terenie dzikich szybków w Siemianowicach wydarzył się wczoraj tragiczny wypadek, który pociągnął za sobą 2 życia ludzkie. W czasie wydobywania węgla z dzikich odkrywek ulegli zaczadzeniu gazami podziemnymi 3 robotnicy: Teodor Rudzki, Jan Stanko i Gwoździ. Wydobyto ich na powierzchnię i powieziono natychmiast do szpitala. Pomimo troskliwej pomocy lekarskiej Rudzki i Stanko zmarli, zaś Gwoździa udało się uratować.

Włamywacz w skrzyni

Sosnowiec, 28. 3. (K) W czasie przerwy obiadowej kilku osobników, po wybicciu szyby, dostało się do Spółdzielni Robotniczej w Sosnowcu i usiłowali okraść sklep. W międzyczasie nadeszli pracownicy i włamywacze zostawili załadowane worki z łupem, niekiedy. Po 5 godzinach personel pracowniczy zauważył silną parę, wydobywającą się z jednej ze skrzyń. Otwarto skrzynię i oczom obecnych ukazała się skulona postać osobnika, ociekającego całkiem potem. Zawezwano policję i okazało się, że jest to jeden z włamywaczy, któremu nie udało się zbiec, Stanisław Kimona. W wyniku dalszych dochodzeń ujęto pozostałych włamywaczy w osobach Tadeusza Makuły i Władysława Jelenia. Od Kimony odebrano 10 zł, które zdążył zabrać ze sklepu. Osadzono ich w więzieniu.

Proces 2-ch endeków

Łódź 28. 3. (G.) Przed Sądem Okręgowym rozpoczął się dziś proces przeciwko 2 członkom Stronnictwa Narodowego, Janowi Pabisowi i Antoniemu Romanowi. Przed wyborami do Rady Miejskiej w Łodzi, w niedzielę 11 grudnia nad ranem, większa grupa socjalistów rozklejała afisze propagandowe na murach miasta. Na grupę tę napadła bojówka Stronnictwa Narodowego w liczbie około 50 osób. Doszło do bijatyki, w czasie której Pabis wystrzelił z rewolweru. W wyniku strzelaniny członek P. P. S., Mieczysław Malec, odniósł poważne rany, poczem zmarł w szpitalu. W śledztwie obaj oskarżeni nie przyznali się do winy, jednak cały szereg świadków w swych zeznaniach obciąża ich.

Odezwa Egzekutywy Org. Syjon. we Lwowie

Lwów, 28. 3. (B) Egzekutywa Krajowej Organizacji Syjonistycznej we Lwowie wydała w dniu dzisiejszym następującą enuncjację: W obliczu powagi sytuacji Egzekutywa Krajowej Organizacji Syjonistycznej we Lwowie zwróciła się do ludności żydowskiej z wezwaniem, by była gotowa do jak najdalej idących ofiar na obronę całości i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej, a w szczególności wzywa Egzekutywa społeczeństwo żydowskie, aby było gotowe do ofiary krwi dla obrony granic państwa, i aby hojnie składała ofiary materialne na rzecz wzmocnienia potęgi armii.

P. K. O. przyjmuje subskrypcję pożyczki lotniczej

Warszawa, 28. 3. PAT. Celem ułatwienia i uprzywilejowania milionowemu rzeszom patriotycznego społeczeństwa subskrypcję pożyczki obrony przeciwlotniczej, P. K. O. stawia do dyspozycji cały swój aparat, który dokonywać będzie bezinteresownie wszelkich czynności, związanych ze zgłaszaniem i wpłatami subskrybentów. Wpłaty zatem na pożyczkę lotniczą zwolnione będą całkowicie od opłat manipulacyjnych, a potrzebne druki i blankiety dostarczane będą bezpłatnie.

Wzrost nędzy żydowskiej w Warszawie

Warszawa 28. 3. ZAT. Zestawienie cyfr z akcji wielkanocnych warszawskiego „Bajs Lechem“ za okres ostatnich pięciu lat ilustrują w pewnej mierze wzrost nędzy żydowskiej w Warszawie.

W 1934 z akcji wielkanocnej „Bajs Lechem“ korzystało 8.500 rodzin, których liczba urosła w 1935 r. do 9.000, 1936 do 10.300, w 1937 do 11.000 i w r. 1938 osiągnęła cyfrę 12.500.

W odnośnych latach towarzystwo wydatkowało na akcje wielkanocne: 1934 — 70.000 zł., 1935 — 68.000, 1936 — 75.000, 1937 — 80.000, zaś w 1938 — 90.000 zł. Odpowiednie też z roku na rok zwiększał się deficyt „Bajs Lechem“, który przynosił w 1934 r. 10.000 zł., w 1935 r. 7.000, w 1936 r. 9.000, w 1937 r. 10.000 i doszedł w 1938 r. do 15.000 zł.

W roku bieżącym „Bajs Lechem“ liczy się w akcji wielkanocnej na konieczność zaspokojenia potrzeb świątecznych ok. 15.000 rodzin. Akcja tegoroczna ma pochłonąć 100.000 zł., i „Bajs Lechem“ spodziewa się deficytu ok. 20.000 zł. Towarzystwo żywi nadzieję, że społeczeństwo żydowskie w Warszawie niewątpliwie przyczyni się do tego, aby deficyt był jak najmniejszy.

Ubój rytualny został wznowiony

Warszawa, 28. 3. (A). W rzeźni miejskiej wznowiono dziś ubój rytualny. Rzeźnicy żydowscy mieli zamiar ubić rytualnie około 180 sztuk bydła, które sprowadzili do rzeźni, ale dyrekcja zezwoliła jedynie na ubój 95 sztuk, nie podając motywów tego zarządzenia. Kontyngent na ubój rytualny na kwiecień nie został jeszcze wyznaczony.

Ferie świąteczne w szkołach

Warszawa, 28. 3. (A). Ferie świąteczne w szkołach średnich i powszechnych, do których uczęszcza młodzież żydowska, rozpoczynają się 2 kwietnia i potrwać do 13 kwietnia.

Samobójstwo zakopiańskiego dentysty

Zakopane, 28. 3. W niedzielę 26 bm. udał się na wycieczkę do Doliny Kościeliskiej tutejszy dentysta, 28-letni Kazimierz Kempa i do tej pory nie powrócił. Ponieważ zostawił na piśmie, że z wycieczki tej nie powróci, zachodzi obawa, że Kempa wyszedł z zamiarem popełnienia samobójstwa. Przeprowadzone dochodzenia doprowadziły śladem nart ekspedycję Tatrzńskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego do wejścia do grotty Mylnej, gdzie dalszy ślad zaginął. Znalaziono również w pobliżu grotty ukryte w zaroślach narty. Wszelkie przeprowadzone w grocie w dniu wczorajszym poszukiwania za zaginionym nie dały żadnego rezultatu.

O udział U. S. A. w kolonizacji Żydów w Palestynie

apeluje członek Kongresu Hamilton Fish

Nowy Jork, 28. 3. ZAT. Członek Kongresu Hamilton Fish wygłosił przemówienie na bankiecie organizacji Synów Syjonu z okazji proklamowania zbiórki 100.000 dolarów na kolonię dla 1.000 uchodźców niemieckich w Palestynie. Fish wysunął żądanie, aby rząd Stanów Zjednoczonych wyasygnował 10—20 milionów dolarów na kolonizację uchodźców w Palestynie powołując się przytem jako na precedens na większe jeszcze sumy, wyasygnowane w swoim czasie przez rząd amerykański na rzecz ofiar głodu w Rosji. Apelowal on do rządu angielskiego o wpuszczenie do Palestyny kilkuset tysięcy uchodźców.

Kapitan statku greckiego zasądzony w Haifie

Jerozolima, 28. 3. ZAT. Sąd Okręgowy w Haifie skazał na 6 miesięcy więzienia kapitana greckiego statku „Artemisia“, zatrzymanego pod zarzutem przemycania nielegalnych emigrantów do Palestyny. Sąd zalecił też konfiskatę statku.

Jerozolima, 28. 3. ZAT. W Tyberiadzie został zabity przez terrorystów 24-letni rabin

sefardyjski, Meir Jaisz. 4 Arabów aresztowano. W mieście proklamowano stan wyjątkowy. W pogrzebie brała udział cała ludność żydowska Tyberiadz.

Jerozolima, 28. 3. ZAT. Wobec zgonu naczelnego dowódcy terrorystów arabskich Abdullaha Rachid Hadż Mohameda, zabitego wczoraj w starciu z wojskiem, dziś wszystkie sklepy arabskie w Jerozolimie i w miastach prowincjonalnych na znak protestu były zamknięte. W Haifie pikiety młodzieży arabskiej ostrzeliwały robotników arabskich, którzy nie przerwali pracy. 2-ch Arabów zostało zabitych.

PAT o rokowaniach A. Ż. z rewizjonistami

Jerozolima, 28. 3. PAT. Rokowania pomiędzy Agencją Żydowską, a skrajnie prawicową partią neosyjonistów-rewizjonistów, mające na celu wciągnięcie tej partii do Komitetu Wykonawczego Agencji Żydowskiej — rozbiły się. Najostrzejszą dyskusję wywołała sprawa funduszu obrony „Kofer Hajiszuw“, w którym rewizjoniści domagają się dla siebie kierownictwa i któremu zarzucają brak inicjatywy.

Wielki wiec antyhitlerowski w Nowym Jorku

Nowy Jork, 28. 3. PAT. „Komitet ochotniczy chrześcijański“ propagujący bojkot produktów niemieckich, rozpoczął kampanię bojkotu, organizując wielki wiec, na którym liczni mówcy m. in. przedstawiciel amerykańskiej federacji pracy Woli w ostrych przemówieniach potępiali politykę Trzeciej Rzeszy.

Deportacja hitlerowców ze Stanów Zjednoczonych

Waszyngton, 28. 3. (R) Projekt ustawy, przewidującej deportację agitatorów zagranicznych, nawołujących do zmiany konstytucji amerykańskiej, uchwalony został przez Izbę Reprezentantów i w najbliższych dniach wejdzie pod obrady Senatu.

Jugosławia zaprzecza kategorycznie wiadomościom o naprężeniu stosunków z Rzymem

Białogród, 28. 3. (R) Agencja Avala komunikuje: W ostatnich dniach pewne dzienniki zagraniczne zamieściły całkowicie fałszywe i tendencyjne wiadomości, dotyczące Jugosławii i jej stosunków z krajami sąsiednimi. Wszystkie te fałszywe i tendencyjne wiadomości, będące objawem zorganizowanej kampanii przeciwko pokojowi, mają na celu przedstawienie w fałszywym świetle przyjaznych stosunków pomiędzy Jugosławią a wszystkimi jej sąsiadami, aby zakłócić atmosferę pokoju i przyjaźni, panującą w tej części Europy.

Agencja Avala zaprzecza jak najkategoryczniej wszelkim wiadomościom z tego źródła. W szczególności Avala zaprzecza tendencyjnym wiadomościom, przedstawiającym w fałszywym świetle stosunki pokojowe i współpracę pomiędzy państwami na wybrzeżach morza Adriatyckiego.

Agencja Avala oświadcza również, iż wszelkie wiadomości o rzekomych incydentach na granicy jugosłowiańskiej są całkowicie zmyślone.

30 miln. funtów kapitałów czeskich zablokowanych w Londynie

Praha, 28. 3. PAT. Jak donosi Agencja Stefani, eksporterzy czescy zostali poinformowani przez banki angielskie, że rachunki ich w tych bankach zostają zablokowane. Całość kapitałów czeskich zablokowanych w Londynie, wynosi, według obliczeń, około 30 miln. funtów, z czego ok. 10 miln. funtów stanowi własność Czechosłowackiego Banku Narodowego.

KRONIKA TELEGRAFICZNA

— Prezydent Roosevelt wyjeżdża do Warm-spring (stan Georgia) na wypoczynek. Powrót prezydenta do stolicy spodziewany jest 11 kwietnia.

— Prezydent Roosevelt upoważnił marynarke do budowy dwóch drednoutów o wyporności 45 tys. ton każdy.

— Francuski Dziennik Urzędowy ogłosił dekret, ustalający stan liczby załogi marynarki wojennej.

Na rok budżetowy 1939 stan ten podniesiony zostaje z 74.900 ludzi do 77.500. W tymże dzienniku ogłoszono dekret o ochronie okręgów pogranicznych.

— Parlament szwajcarski uchwalił dziś jednogłośnie projekt ustawy o obronie narodowej kultury. Ustawa ma na celu usunięcie wpływów zagranicznej propagandy ze wszystkich dziedzin życia kulturalnego kraju.

— Nadzwyczajne posiedzenie sejmiku litewskiego, wyznaczone na wczoraj na godzinę 18-tą, nie odbyło się. Zostało ono odroczone na prośbę ministra spraw zagranicznych Urbszysa do czwartku na godzinę 10.

— Donoszą z Kłajpedy, że w miasteczku Gardkrug na terytorium kłajpedzkim nieznani sprawcy podłożyli ogień pod miejscową synagogę, która szczęśliwie spłonęła.

— W Genewie rozpoczęła się 49 sesja komitetu ekonomicznego Ligi Narodów.

— Wylądował na lotnisku Le Bourget szef brytyjskiego sztabu generalnego gen. Gort, powitany przez generałów Gamelin i Vuillemin oraz adm. Darlan.

Kronika krakowska

Zjazd przedstawicieli Gmin żydowskich i Komitetów Pomocy Uchodźcom

Przed kilkoma dniami odbył się w Warszawie zjazd przedstawicieli Gmin Żydowskich oraz lokalnych Komitetów Pomocy, zwołany przez Ogólny Komitet Pomocy Uchodźcom Żydowskim z Niemiec, w Warszawie.

Obradom zjazdu przewodniczyli pp. prof. M. Schorr oraz prezes Karol Sachs. Przedstawiciele Ogólnego Komitetu Pomocy złożyli sprawozdanie z dotychczasowej działalności.

Po złożeniu sprawozdania z działalności, przedstawiciele Komitetu podkreślili, że powodem, który zmusił Komitet do zwołania zjazdu, jest fakt, że rezerwy kasowe Komitetu Ogólnego wyczerpują się i środki materialne starczą zaledwie na opędzenie koniecznych wydatków w ciągu kilku dni. Przedstawiciele Komitetu zaapelowali do obecnych, by jak najintensywniej przeprowadzali zbiórki na swoim terenie.

W dyskusji podkreślono, że akcja zbiórkowa niestety nie dała dostatecznych rezultatów. Wprawdzie poważna część ludności żydowskiej spełniła swój obowiązek, istnieje jednak część ludności zamożnej, która uchyla się od spełnienia obowiązku wobec nieszczęśliwych współbraci, pozbawionych dachu nad głową i zdanych wyłącznie na ofiarność społeczną. Okazuje się, że duża część miast prowincjonalnych wywiązała się należycie z akcji zbiórkowej.

Trzy i pół milionowe żydostwo polskie, oświadczyli delegaci Komitetów lokalnych, musi, może i powinno utrzymać kilkunastotysięczną rzeszę wysiedleńców. W dyskusji podkreślono konieczność likwidacji problemu wysiedleńców przede wszystkim za pomocą emigracji, która wymagać będzie przeszkolenia rolniczego oraz produktywizacji szerokiej rzeszy, przez naukę rzemiosła itd.

Ci wysiedleńcy, którym nie będzie można z jakichkolwiek bądź względów ułatwić emigracji, winni otrzymać pomoc konstruktywną. Przez zakładanie warsztatów pracy umożliwi się ludziom tym egzystencję.

Po dłuższej dyskusji zjazd uchwalił następujące wytyczne dla dalszej pracy Komitetu Ogólnego i Komitetów lokalnych:

Zagadnienie wysiedleńców żydowskich z Niemiec winno być rozwiązane przez całe bez wyjątku żydostwo polskie. Nikt nie może odmówić ofiary na rzecz wysiedleńców. Zjazd uważa, że poważna część wysiedleńców winna być przygotowana do emigracji i w tym celu należy przygotować rzeszę wysiedleńców do nowych warunków życia, przez szkolenie rolnicze i zawodowe. Zjazd postanawia zająć się intensywnie sprawą pomocy konstruktywnej i w tym celu uależy zbadać wszelkie możliwości istniejące w kraju.

Akcja zbiórkowa na terenie całej Polski kierować się będzie hasłem pomocy emigracyjnej i konstruktywnej. Do akcji tej stanąć musi całe bez wyjątku żydostwo polskie, gdyż tylko wspólny wielki wysiłek przyniesie rozwiązanie problemu wysiedleńców.

Wybór nowego prezesa Polskiej Akademii Umiejętności

W dniu 28 marca 1939 r. odbyło się walne zgromadzenie Polskiej Akademii Umiejętności, poświęcone całokształtowi spraw naukowych, administracyjnych i gospodarczych oraz ustaleniu budżetu Akademii i programu prac w 1939 r. Równocześnie walne zgromadzenie — zgodnie z naszą zapowiedzią — wybrało prezesem Akademii w miejsce ś. p. prof. Stanisława Wróblewskiego, zmarłego w grudniu 1938 r. dotychczasowego sekretarza generalnego Akademii, prof. Stanisława Kutrzebę. Wybór ten wymaga w myśl statutu Akademii zatwierdzenia przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Delegatem walnego zgromadzenia w miejsce prof. Leona Marchlewskiego, który zrezygnował wobec bliskiego upływu jego kadencji, został wybrany prof. Tadeusz Kowalski, sekretarz wydziału filologicznego.

Z członków zamiejscowych przybyli: ze Lwowa prof. prof. Bernacki, Bujak, Czekanowski, Franke, Hirschler, Kleiner, Krzemieniewski, Kuryłowicz, Makarewicz, Nowicki, Witkowski. Z Poznania — Dembiński, Klinger, Kostrzewski, Wrzosek. Z Warszawy — Biało-brzeski, Halecki, Hryniewicz, Huber, Kętrzyński, Konopacki, Łukasiewicz, Mazurkiewicz, Modrakowski, Nitsch R., Orłowski, Rybarski, Sierniński, z Wilna — Moszyński.

Sensacja Izby Gmin

Apel o rząd narodowy w Anglii podpisany przez Edena, Coopera i Churchilla

London, 28. 3. (t) Do łaski speakera złożono w Izbie Gmin dzisiaj wieczorem następujący wniosek: „W obliczu poważnych niebezpieczeństw, zagrażających obecnie Wielkiej Brytanii i Imperium brytyjskiemu, w ślad za kolejnymi atakami agresji w Europie i wzrastającą presją na mniejsze państwa, Izba Gmin wyraża pogląd, że tym aktem można się skutecznie przeciwstawić jedynie przez stanowczo prowadzoną politykę zagraniczną, jaką niedawno nakreślił minister spraw zagranicznych. Izba jest ponadto zdania, że dla osiągnięcia tego celu utworzony być powinien na możliwie najszerzej płaszczyźnie

rząd narodowy

i że tego rodzaju rząd winien być wyposażony w całkowite pełnomocnictwa nad bogac-

stwem przemysłowym narodu i nad siłą ludzką kraju, ażeby uczynić W. Brytanię zdolną do wykonania maksymalnego wysiłku wojkowego w możliwie najkrótszym czasie“.

Powyższy wniosek podpisany jest przez Edena, Duff Coopera, Winstona Churchilla, Amery'ego i 30-tu innych posłów. Wniosek ten rozpatrywany będzie zapewne w czwartek przyszłego tygodnia, t. j. 6 kwietnia w związku z debatą nad sytuacją międzynarodową, jaka jest zamierzona w owym dniu przez rząd. W kołach parlamentarnych przypuszcza się, że sytuacja zarówno w dziedzinie zagranicznej, jak i w dziedzinie wewnętrznej, wyjaśni się. Ogłoszenie tego wniosku wywołało w kołach parlamentarnych wielkie wrażenie, a zwłaszcza fakt, że pod wnioskiem tym podpisaną są Anthony Eden i Winston Churchill.

Chamberlain nie odkrywa kart

London, 28. 3. (f). W Izbie Gmin premier Chamberlain odpowiadał na zapytania w związku z sytuacją europejską. Na zapytanie w sprawie narad rządu brytyjskiego z rządami innych państw, premier oświadczył, że narady te są w toku i są poufne do tego czasu, kiedy ustalone zostaną wspólne poglądy na tę sprawę. Na zapytanie posła Greenwooda z Partii Pracy, czy zamierzona deklaracja rządów odnosić się ma do konferencji międzynarodowej czy też do wspólnej linii politycznej na wypadek agresji i udzielenia pomocy wojskowej zagrożonym państwom, premier oświadczył, że jest rzeczą trudną odkrywać wszystkie karty, ale negocjacje między rządami nie mają na celu zwołania konferencji, lecz cele ich są dalej idące. W każdym jednak wypadku Wielka Bry-

tania nie przejdzie do ofensywy politycznej, a postanowienia rządu brytyjskiego idą po linii obrony.

Posel Dalton zapytał, czy rząd brytyjski wyjaśnił Polsce, że byłby gotów wraz z innymi mocarstwami przyjść Polsce z pomocą, gdyby agresja skierowała się przeciwko niej. Premier odpowiedział, że w tej sprawie musi jeszcze zachować rezerwę, ale rząd uczynił wobec innych rządów, z którymi znajduje się w konsultacji, całkowicie wyraźnym, co rząd gotów jest uczynić w pewnych okolicznościach.

London, 28. 3. (f) Na najbliższym posiedzeniu Izby Lordów wniesiony zostanie wniosek o zaprowadzenie obowiązku powszechnej służby wojskowej w Anglii wyłącznie w celu obrony Wielkiej Brytanii.

Powrót Witos

Bogumin, 28. 3. (f) Dzisiaj po ośmioletnim pobycie zagranicą Wincenty Witos w towarzystwie swego współpracownika przekroczył terytorium Polski w Boguminie. Oczekują, że po odcierpieniu symbolicznej kary, Witos zostanie uwłaskawiony.

Ambasador angielski w Paryżu u min. Bonnet

Paryż, 28. 3. (f). Ambasador angielski w Paryżu odbył dzisiaj rozmowę z min. Bonnetem,

który poinformował ambasadora o treści jutrzejszej mowy prem. Daladiera.

Układ płatniczy polsko-francuski podpisany

Paryż, 28. 3. PAT. W dniu 27 bm. podpisany został w Paryżu przez ambasadora R. P. Łukasiewicza z jednej strony oraz ministra spraw zagranicznych Bonnet'a i Min. Przem. i Handlu z drugiej strony w obecności wyższych urzędników Ministerstwa Spraw Zagr. i Min. Przem. i Handlu układ płatniczy, zastępujący układ z dn. 29 grudnia 1937 r.

Ceny na targach

Ceny płacone na placach targowych w dniu 28 marca 1939 r. w Krakowie były następujące: nileko niezbierrane litr 20—22 gr, śmietanka 50—60 gr, śmietana 1.10—1.20 zł, ser zwyczaj. 0.80—1 zł, masło wybor. kg 4, stołowe 3.80, kuchenne 3.60 zł, jaja świeże kg 1.40 kuchenne 1.20, wapienne 1.10 zł, buraki ćwikł. kg 13—15 gr, cebuła 15—20, marchew 15—18, pietruszka 18—20 seler 15—18, rabarbar kg 1.20—1.60 zł, ziemniaki kg 8—10 gr, jabłka komp. kg 1—1.30 zł, stołowe 1.50—1.80, gęś żywa szt. 5—9, bita 4.50—7, indyk 12—18, indyczka 9—12, kura żywa 3.50—6, bita 3—4.50 zł.

Zgon studenta, który postrzelił się

Wczoraj podaliśmy wiadomość o wypadku, jakiemu uległ 19-letni Michał Gajewski, uczeń I roku liceum, zam. w Krakowie przy ul. Konarskiego 18. Manipulując straszakiem, do którego załadował nabój floweru, Gajewski spowodował wystrzał, raniąc się w okolicę serca.

W kilka godzin po przewiezieniu do szpitala Gajewski zmarł.

Echa wielkiej afery w Chrzanowie

Sąd Najwyższy w Warszawie rozpatrywał sprawę b. dyr. Dziuby i towarzyszy, zasądzonych przez sąd krakowski za krociove nadużycia w Towarzystwie Załęczkowym w Chrzanowie. Sąd Najwyższy wyrok ten zatwierdził.

— IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA komunikuje: Dnia 28 marca 1939 r. odbyło się Zebranie Plenarne Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie pod przewodnictwem Prezesa Izby Antoniego bar. Götz-Okocimskiego.

Przed porządkiem dziennym uchwalono przez akklamację następującą rezolucję:

„Wobliczu ostatnich wydarzeń międzynarodowych Zebranie Plenarne Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie stwierdza, że przemysł i handel okręgu Izby krakowskiej jednoczy się z wszystkimi warstwami Polski pod przewodnictwem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Naczelnego Wodza w pełnej gotowości do największych ofiar, gdy tego zajdzie potrzeba“.

W dalszym ciągu zebrani uczcili chwilą milczenia pamięć zmarłych ostatnio radców Izby śp. Inż. Jerzego Buzka oraz śp. Mieczysława Longchamps de Berier, po czym przystąpiono do rozpatrzenia zamknięć rachunkowych Izby za rok 1938, które zreferował szczegółowo urzędujący wiceprezes J. St. Kuhn. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej Izby złożył przewodniczący Komisji radca Stanisław Kochanowski, które to sprawozdanie Plenarne Zebranie przyjęło do zatwierdzającej wiadomości i udzieliło jednogłośnie Prezesowi i Prezydium Izby absolutorium.

Następny punkt porządku dziennego objął sprawozdanie Wicedyrektora Maissa z przebiegu Konferencji Importowej. Referent streścił pokrótce wygłoszone na tej Konferencji referaty i jej wyniki.

NA ŚWIĘTA
nowe obuwie

Rata

5.50

5661-00

Elastyczne, w kolorze brązowym.

23-27 5.50
28-30 6.50
31-34 7.90

5661-33

W kolorze brązowym.

27-29 8.90

30-34 9.90

6632-68

Brązowe, ozdobione zamszem.

Rata

Nauka i wychowanie

ANGIELSKIEGO
KARMEŁ KOLETEK TRZY

TANCZYC — WYUCZAM
INDYWIDUALNIE. TELE-
FON 220-59 1578g

RUTYNOWANY korepety-
tor — specjalność matema-
tyka, łacina — przygotowu-
je z zakresu szkoły średniej
po bardzo przystępnej cenie.
Wiadomość: Rajska 29
m. 9. 1965k

ANGIELSKI — francuski —
niemiecki — metoda Anso-
na: Krowoderska 5. Złoty
cztery miesięcznie. 1039g

FOTOGRAFIE wykonujemy
w ciągu 12 MINUT. GRODZ-
KA 32. 1688k

KOSMETYCZNY Gabinet
Rosenblattównej Aleja Sło-
wackiego wejście Grottgiera
1. tel. 297-01. 1851k

FARBUJE, naprawia, prze-
rabia torebki, teczki, walizki
i t. p. „Mars”. Marka 23
Centrala: Szymanowskiego
12. 1809g

SZTUCZNA tkalnia chemi-
czna pralnia farbiarnia w
jelonym pogotowiu krawi-
ckim Kraków, Grodzka 6 —
Tel. 180-58 — naprawia róż-
nież przerabia wszelką
garderobę tanio, szybko.
1792k

WPISY do wszystkich klas przyjmuje

Pryw. Żyd. Koed.

SZKOŁA POWSZECHNA Karmelicka 46

ANGIELSKIEGO początku-
jących, zaawansowanych —
literatura — gramatyka —
przedmioty handlowe. Staro-
wiślna 41/8. 1625k

PRAKTYCZNA ZNAJO-
MOŚĆ JEZYKÓW dostępna
dla każdego: Angielskiego,
francuskiego, niemieckiego,
włoskiego bez pomocy nau-
czyciela nauczysz się łatwo
za pomocą samouczka —
„ARGUS”, — ułożonego na
podstawie znakomitej meto-
dy Ansona. Prospekty wy-
stała — Księgarnia Lingwi-
styczna, Kraków, Pierackie-
go 21/I. 1298k

Różne

KTO przyjął do siebie
3-letnią dziewczynkę uchodź-
cy celem odżywienia na czas
przejściowy. Łaskawe zgło-
szenia Admin. „Nowego
Dziennika” pod „1817”.
1817g

ZNISZCZONE TOREBKI
DAMSKIE ODNAWIA Die-
tla 34/8. 1699g

WYKWINTNE obiady — za
1 zł wydaże inteligentna ro-
dzina żydowska. Brzozowa
12/3. 2249k

UBRANIOZMIAN zamienia
noszoną garderobę męską na
najmodniejsze materiały
ielskie. KOZŁOWSKI, Kra-
ków, Zwierzyniecka 11 —
Telefon 148-62. 1212k

Pocztę szyfrową inseratową

naleszy wrzucić w ciągu
człowieka dnia

tylko

do skrzynki

wmurowanej w bramie
przed „Nowym Dziennikiem”
z którą opróżnia się
6 razy dziennie.

PO SŁOŃCE I ŚNIEG do ZAKOPANEGO!

Tani ryczałtowy pobyt przez święta PDD
w komfortowym pensjonacie

„DWOREK” JÓZEFA EHRLICHA
Telefon 1282

8 dni wraz z soderami i przejazdem ZI 60.—
koleją na Gubałówkę

Kupno

HALLO! Telef. 168-21. Gar-
derobę noszoną kupuje, płac-
ąc najwyższe ceny. Gold-
berg, Gazowa 11. 309k
615g

KONCESJONOWANA fir-
ma kupuje wszelką noszoną
garderobę, obuwie, bieliznę.
Płaci najwyższe ceny. —
Fuks, Kraków, Starowiślna
74, Telefon 210-18. 3481k

BRYLANTY, złoto, srebro,
kupuje — płaci najwyższe
ceny Jubiler Löwenthal —
Rynek 11. 1825k

KUPIĘ okazjonalnie płyty kur-
su angielskiego „Lingua-
phon”. Zgłoszenia: Katowi-
ce, skrytka pocztowa 568.
1956k

KUPIĘ wiszący świecznik
stylowy kryształowy oka-
zjonalnie. Zgłoszenia pod „1961”
Admin. „Nowego Dzienni-
ka”. 1961k

Sprzedaz

OKAZYJNIE sukna, welny,
jedwabie. „Bławatnia oka-
zjonalna”, Krakowska 6 I p.
634g

MEBLE LAKIEROWANE!
PIERWSZORZĘDNE! NAJ-
TANIEJ! SCHOR, BRAC-
KA 6, STAROWIŚLNA 8.
1212k

KARALUCHY niszczy do-
szczętnie JOK prosek ory-
ginalny. Drogeria Schapsen-
sohna, Kraków, Plac Nowy.
1418k

Wolne posady

MUNDANTKA, bardzo bie-
gle pisać i biegle steno-
grafująca od 1 maja w Kra-
kowie poszukiwana. Zgło-
szenia pod „Rutynowana”
do Biura Ogłoszeń Stattera
Rynek 8. 1964k

Posad poszukują

RADIOAPARATY WYKO-
NUJE, naprawia, przerabia
Ign. FREYLICH, Dietla 51
TELEFON 119-36. 784k

MŁODY pomocnik handlo-
wy branży obuwia, galan-
terii potrzebny. Wiadomość
Diller, Zakopane, Krupówki
21. 1963k

ZDOLNA maszynistka z
długoletnią praktyką przy-
jmuje posadę biurową lub
mundantki. Skromne warun-
ki. — Zgłoszenia Kraków,
skrytka 64. 1963k

APLIKANT adwokacki, —
zdolny, energiczny, dobry
podatkoznawca obejmie ad-
ministrację realności. Na
żądanie kaucja. Zgłoszenia
Admin. „Nowego Dzienni-
ka” sub „3523”. 1814g

DŁUGOLETNI, w kraju za-
prowadzony, rutynowany
branżysta papierowy, bar-
dzo pilny i uczciwy obej-
mie zastępstwo lub posadę.
Zgłoszenia Admin. „Nowe-
go Dziennika” pod „3522”.
1815g

PRENUMERATA w Krakowie z odnose-
niami i bez odnośniami oraz na prowincji
i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł 4.30 kwartalnie zł 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł 7.50 kwartalnie zł 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. Strona
w tekście i nadesłaniem ma 3 łamy po 76 mm. Strona za tekstem ma
6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.

Matrymonialne

36-LETNI inteligent, przy-
stojny, reprezentatywny, —
szuka odpowiedniej partii.
Oferty: Admin. „Nowego
Dziennika” pod „3515”.
1809g

Zdrowiska

ZAKOPANE. — „Anastazja”
Zamojskiego, telefon 13-44.
Pełnokomfortowy pensjonat.
Ceny niskie. Czynny cały
rok. Zarząd Inż. Kopelowi-
czowie — Beła Neuman.
1666g

ZAKOPANE. „Laika” tel.
10-51. Komfortowy pensjo-
nat przyjmuje już zamówie-
nia na Święta. Dzieci znaj-
dą najtroskliwszą opiekę. —
Baumgarten - Sterenzysowa
1947k

POGAWĘDKA

— No, ale wreszcie muszę iść, moja pani, od-
nieść tę bryłę lodu.

CENY w złotych: I strona 1.25. Tekst 1.00. Nadesłane 0.75. Za tekstem
0.25. Drobne od słowa 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 groszy.
Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy z 5.— Ogłoszenia ślubne i zaręczy-
nowe z 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm z 10.— Nekrologi
(klepsydry) do 60 mm w I. łamie z 20.— Za zastrzeżenie miejsca do-
licza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK” wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni poświąt.